
Teism

Existența Lui Dumnezeu

Existența lui Dumnezeu poate fi dovedită prin două căi: prin simțul lăuntric posedat de fiecare persoană, și prin dovezile găsite în Scriptură și în natură.

1.Simțul lăuntric

Toate persoanele de pretutindeni posedă un simțământ lăuntric al existenței lui Dumnezeu, al faptului că ele sunt creaturile iar El este Creatorul lor. Pavel spune că și neamurile “au cunoscut pe Dumnezeu dar nu L-au onorat” (Rom.1:21) și că “au schimbat în minciună slava lui Dumnezeu”(Rom.1:25); “ce se poate cunoaște despre El le-a fost descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu (1:19).

Biblia afirmă că unii oameni neagă acest simț lăuntric ce le vorbește despre existența lui Dumnezeu. “Nebunul zice în inima lui, nu este Dumnezeu” (Ps.14:1; 53:1). “Răpitorul batjocorește și nesocotește pe Domnul... cel rău zice cu trufie ‘Nu este Dumnezeu...’”. Deci, păcatul conduce pe oameni la o gândire irațională și la negarea existenței lui Dumnezeu.

Pavel subliniază că păcatul îi face pe oameni să nege existența lui Dumnezeu, “înădușă adevărul în nelegiuirea lor” (Rom. 1:18), dar ei nu se pot dezvinovăți.

Unii oameni neagă faptul că ar poseda un simț lăuntric în cunoașterea lui Dumnezeu, dar în momente de criză dovedesc contrariul.

În viața creștinului acest simț devine tot mai puternic. Ajungem să-L cunoaștem pe Dumnezeu ca “Tatăl nostru iubitor din ceruri” (Rom. 8:15). “Duhul adeverește împreună cu duhul nostru că suntem copiii Lui” (Rom. 8:16) și Isus Hristos locuiește în inimile noastre (Ef. 3:17; Fil. 3:8,10; Col. 1:27; Ioan 14:23). Intensitatea acestei conștiințe pentru creștin îl determină să-L iubească pe Hristos, chiar dacă nu L-a văzut vreodată (1 Pet. 1:8).

2.Dovezile din Scriptură și din natură

Biblia pretutindeni afirmă existența lui Dumnezeu. Primul verset din Genesa nu prezintă dovezi ale existenței lui Dumnezeu, dar ne spune ceea ce El a făcut: cerurile și pământul. Pavel afirmă că existența lui Dumnezeu poate fi văzută în lucrările create de El (Rom. 1:20). Astfel că fiecare creatură aduce o dovadă a existenței lui Dumnezeu, și în primul rând omul care este creat după chipul și asemănarea Sa. Omul înzestrat cu sentimente, înțelepciune, voință, arată atotînțelepciunea lui Dumnezeu.

Dar există o sumedenie de dovezi ale existenței lui Dumnezeu și în natură. Astfel că El “a trimis ploi din cer și timpuri roditoare, v-a dat hrană din belșug și v-a umplut inimile de bucurie” (Fapte 14:17). David spunea că “Cerurile spun slava Lui...”(Ps. 19:1,2).

Privind cerul ziua sau noaptea, admirând soarele, luna, stelele și norii, toate declară prin existența și frumusețea lor, măreția, puterea și înțelepciunea Creatorului care le susține.

Tot ceea ce există dovedește existența lui Dumnezeu. Pentru cei care au ochi pentru a evalua dovezile corect, fiecare frunză, copac, fir de iarbă, fiecare stea din noapte strigă fără încetare “Dumnezeu m-a creat”. Frumusețea fulgului de zăpadă, puterea tunetului, hărnicia albinei,

prospețimea apei, abilitățile mâinii omului și alte mii de aspecte ale creației, n-ar fi putut veni la existență separat de activitatea unui Creator atotputernic și atotînțelept.

De aceea, când credem că Dumnezeu există, ne bazăm credința noastră nu pe o speranță oarbă, fără nici o dovadă, ci pe o mulțime de dovezi copleșitoare și indubitabile din Cuvântul lui Dumnezeu și din lucrarea Sa. Adevărata credință este bazată pe dovezi evidente ale existenței lui Dumnezeu.

Aceste evidențe pot fi văzute ca dovezi valide pentru existența lui Dumnezeu, chiar dacă unii oameni le resping. Cei care resping aceste dovezi nu fac decât să le evalueze într-un mod greșit.

ARGUMENTE FILOSOFICE PENTRU EXISTENȚA LUI DUMNEZEU

Argumentul teleologic

Acest argument în favoarea existenței lui Dumnezeu pornește de la faptul că *în lume este vizibil un plan*. În esență, argumentul susține că acest plan evident este dovada existenței unui Arhitect inteligent al lumii.

Una din formele cele mai populare ale acestui argument a fost data de **William Paley** (1743-1805), arhidiaconul de la Carlisle. Paley spunea că dacă cineva găsește pe un câmp gol un ceasornic, el va trage pe bună dreptate concluzia că acesta a avut un ceasornicar care l-a proiectat. La fel, dacă privim la proiectul mult mai complex al lumii, al universului, ajungem la concluzia că în spatele acestui proiect este un mare Proiectant.

Schematic, acest argument poate fi prezentat în felul următor:

1. Un ceas arată că a fost întocmit de un proiectant pentru un scop inteligent (să măsoare timpul)
2. Lumea evidențiază (mai bine decât un ceas) existența unei proiect măriș.
3. Dacă un ceas presupune un ceasornicar, atunci pentru lume este necesar un Proiectant mult mai mare și mai inteligent.

Obiecția lui **John Stuart Mill** (1806-1873) la argumentul lui Paley nu a întârziat. El a obiectat că argumentul lui Paley este bazat pe analogia conform *căreia similaritatea în privința efectului implică o similaritate în ceea ce privește cauza*. Dar există în acest argument o disimilaritate importantă: *ceasurile implică ceasornicari numai pentru că din experiență știm acest lucru*. Tot așa, amprente de picior omenesc arată că au existat oameni, și urmele de copită arată existența unor animale doar pentru că experiența noastră anterioară ne informează că acesta este adevărul și nu din cauza vreunui proiect intrinsec al acestor vestigii.

David Hume (1711-1776) a subliniat ipoteza că *există proiectare în natură* și a susținut că Dumnezeu indicat de această proiectare a postulat ca proiectul să fie:

- a) Diferit de inteligența umană, pentru că invențiile omului se deosebesc de cele ale naturii;
- b) Finit, căci efectul lui este finit (cauza este la fel ca efectul);
- c) Imperfect, pentru că în natură există imperfecțiuni;

-
- d) Multiplu, deoarece crearea lumii se aseamănă mai mult cu construirea unei nave prin cooperarea oamenilor;
 - e) Masculin și feminin, pentru că aceasta este calea prin care se nasc oamenii;
 - f) Antropomorf, deoarece creaturile Lui au ochi, urechi, nas.

R.E.D. Clark întărește argumentul teleologic folosind *legea a doua a termodinamicii* după cum urmează:

1. Orice lucru a avut un început și un începător.
2. Universul a avut un început (fapt evidențiat de legea a doua a termodinamicii)
 - a) Universul se degradează, de aceea nu poate fi veșnic;
 - b) O remontare a universului prin sine însuși nu este probabilă (pentru că nu există nici un mod științific de a o explica).
3. De aceea, universul a avut un începător.
4. Acest începător trebuie să fie:
 - a) Intelligent, pentru că a realizat o planificare anticipată;
 - b) Moral, pentru că a dat în mod evident valoare creației;

De vreme ce inteligența și moralitatea sunt niște caracteristici ale personalității, începătorul universului trebuie să fie personal. El poate fi mai mult decât personal, dar nu poate fi mai puțin decât personal.

După **C. J. Ducasse** argumentul teleologic are câteva defecte:

- a) Argumentul nu dovedește un creator perfect. Proiectul lumii nu este perfect, și ajunge o cauză imperfectă (omul) pentru a-l explica. Răul, risipa, boala, toate arată lipsa de scop.
- b) Proiectanții pot fi inferiori lucrurilor proiectate (microscopul, jocurile de șah pe computer, toate au posibilități pe care inventatorii lor nu le au).
- c) Dacă lumea are nevoie de un proiectant, tot așa are nevoie și proiectantul, și așa la infinit.

In concluzie, putem afirma că *argumentul teleologic* este interesant, are o anumită logică, dar *nu furnizează un răspuns pentru existența răului și a dezordinii din lume.*

Argumentul ontologic

Călugărul augustinian **Anselm de Canterbury** (1033-1109) este autorul acestui argument, deși nu el l-a numit ontologic, ci **Kant**. Pentru Anselm argumentul este un fel de “dovadă de rugăciune” fiindcă a ajuns la el în timp ce medita asupra conceptului unei ființe absolut perfecte, Dumnezeu creștin.

1. Dumnezeu este prin definiție ceva decât care nimic mai mare nu poate fi conceput.
2. Este diferență între a exista numai în înțelegerea cuiva și a exista atât în înțelegerea cuiva cât și în afara acestei înțelegeri (ex. Un tablou poate exista doar în mintea pictorului, spre deosebire de cazul când el există atât în mintea lui cât și în afară).
3. Este un lucru mai mare să exiști atât în mintea cuiva, cât și în afara acele minți decât să exiști numai în minte.

4. De aceea, Dumnezeu trebuie să existe atât în înțelegere, cât și în afara acestei înțelegeri (adică în realitate), deoarece dacă n-ar fi așa, am putea concepe pe Cineva care să o facă și care ar fi deci mai mare. Dar Dumnezeu este prin definiție cea mai mare ființă care poate fi concepută. Rezultă că Dumnezeu trebuie să existe.

La acest argument al lui Anselm, un alt călugăr, **Gaunilo** a obiectat spunând că argumentul se bazează pe premisa falsă că orice există în minte trebuie să existe în realitatea din afara minții. Dacă inexistența lui Dumnezeu ar fi de neconceput, atunci nimeni nu s-ar putea îndoii de existența Lui; dar oamenii se îndoiesc, și uneori chiar o neagă. La aceste probleme Anselm a răspuns satisfăcător.

Descartes a prezentat argumentul în felul următor:

1. Orice percepem clar și distinct este adevărat.
2. Noi percepem clar și distinct că ideea unui Existent necesar necesită ca El să existe.
3. De aceea este adevărat că un Existent necesar există necesarmente.

David Hume a adus obiecții argumentului ontologic afirmând că orice concepem ca existent putem să concepem ca nonexistent. **Immanuel Kant** a adus și el critici împotriva acestui argument.

Argumentul cosmologic

Platon a fost creditat ca fiind primul gânditor care a prezentat argumente de tip cosmologic (numite și argumente etiologice, de la “*aetios*”, cauză).

În *Legile* și în *Phaedros* Platon argumentează susținând *un prim mișcător al lumii*. Raționamentul său poate fi expus astfel:

1. Lucrurile se mișcă (aceasta se poate stabili prin observație).
2. Orice se mișcă este fie mișcat de altceva (adică este inert), fie se mișcă prin sine însuși (spontan).
3. Cele ce se mișcă prin sine (numite suflete) sunt anterioare celor ce nu se mișcă prin sine.
4. Cele ce se mișcă prin sine trebuie să fie eterne pentru că altfel n-ar exista mișcare. Chiar dacă mișcarea nu ar fi eternă, numai un mișcător prin sine ar putea ieși din starea de repaus și să înceapă mișcarea.
5. Trebuie să existe cel puțin doi mișcători prin sine în univers:
 - a. unul “bun” care să explice mișcarea regulată
 - b. unul “rău” care să explice mișcarea neregulată
6. Mișcătorii care explică mișcarea regulată sunt zece (unul pentru fiecare sferă a mișcării regulate din cosmos).
7. Întrucât unul dintre aceștia explică mișcarea celorlalte nouă sfere siderale (care sunt inerte în sine), merită să fie numit Dumnezeu.

Astfel Platon a prezentat o dovadă pe care el a numit-o *Sufletul Lumii, Primul Mișcător al oricărei mișcări regulate din cosmos*.

Tot Platon a ajuns la concluzia că există un Formator al tuturor lucrurilor bune (*Demiurg*) cât și o formă a binelui (*Binele*) după care sunt formate toate lucrurile bune.

Aristotel, celebrul elev al lui Platon, a introdus termenul de *Mișcător Nemișcat* dar care nu era un Dumnezeu personal și nu avea nici o semnificație religioasă, adică nu solicita închinare. *Cauza Primă a lui Aristotel era Forma Pură, sau Realitatea.*

Plotin, (secolul al III-lea după Hristos) a afirmat că *există o unitate absolută (Unul) dincolo de existență care este izvorul oricărei existențe și multiplicități.*

Augustin (354-430) a adus și el un argument în favoarea poziției cosmologice.

1. Există adevăruri atemporale și imuabile (știm că existăm, că gândim).
2. Adevărul imuabil nu poate fi cauzat de mințile finite deoarece este independent de mințile noastre și mințile noastre sunt conduse de el.
3. De aceea, trebuie să existe o Minte atemporală și imuabilă care să cauzeze aceste adevăruri imuabile. Dumnezeu este Meșterul lăuntric ce cauzează adevărul în mintea fiecărui om.

Anselm de Canterbury (1033-1119) a vorbit despre Binele Suprem din care derivă orice fel de bine, și de ființa de perfecțiune maximă.

Gânditorul musulman **Alfarabi** a făcut distincția între esență și existență. El spunea că sunt lucruri a căror existență este una doar accidentală (și nu esențială) care și-au primit existența de la altceva. Nu poate exista un lanț causal regresiv infinit. Astfel că *trebuie să existe o Primă Cauză a existenței a cărei esență și existență sunt identice.*

Toma d'Aquino a prezentat argumente bazate pe mișcare (*Dumnezeu este mișcătorul nemișcat*); pe cauzalitate eficientă (*Dumnezeu este Ființa primă care nu este dependentă de nimic în ce privește existența Sa*) și pe perfecțiune (*Dumnezeu este Ființa perfectă care cauzează perfecțiunile lucrurilor mai puțin perfecte*).

Descartes a formulat un argument cosmologic pornind de la propria incertitudine și îndoială astfel:

1. Eu mă îndoiesc.
2. Dacă mă îndoiesc gândesc (îndoiala este o formă a gândirii).
3. Dar îndoiala este o formă de gândire imperfectă (pentru că îi lipsește certitudinea).
4. Dar dacă eu cunosc perfecțiunea trebuie să fiu conștient și de ce este imperfecțiunea (pt. comparație)!
5. Mintea mea imperfectă nu poate fi cauza ideii de perfecțiune pe care o am.
6. Numai o minte perfectă este o cauză adecvată pentru ideea de perfecțiune.
7. De aceea trebuie să existe o Minte perfectă, ea fiind cauza acestei idei de perfecțiune.

Immanuel Kant a obiectat față de poziția cosmologică afirmând că *un lanț regresiv infinit este posibil din punct de vedere logic, iar rațiunea ne cere să continuăm să căutăm cauzele la infinit.*

Din argumentul cosmologic nu rezultă existența lui Dumnezeu. Ceea ce rezultă din argument este un adevăr, iar argumentul este o schemă logică bazată pe realitate și care explică în mod rațional de ce ființele limitate trebuie să fie cauzate.

Argumentul moral

Kant a respins categoric orice dovezi teoretice pentru existența unei Ființe absolut perfecte sau necesare. El a oferit totuși un Dumnezeu care trebuie postulat practic spre a da un sens experienței noastre morale.

Postulatul moral al lui Kant se prezintă astfel:

1. Fericirea este dorința tuturor oamenilor.
2. Morala este datoria tuturor oamenilor (ceea ce ei trebuie să facă).
3. Unitatea acestor două este cel mai mare bine (*summum bonum*).
4. Oamenii trebuie să urmărească obținerea lui *summum bonum*.
5. Unitatea între datorie și dorință nu este posibilă pentru omul finit, aflat într-un timp limitat.
6. Dar necesitatea morală de a face ceva implică posibilitatea de a face acel ceva.
7. De aceea, este necesar din punct de vedere moral (practic) să se postuleze:
 - a. O dumnezeire care să facă posibilă această unitate (puterea de a le aduce la un loc).
 - b. Nemurirea, pentru ca această unitate să poată fi realizată (adică timpul dincolo de această viață.)

Kant nu susține că experiența morală cere să fie postulată existența lui Dumnezeu, ci că omul ar trebuie să trăiască așa ca și cum ar exista un Dumnezeu.

Bertrand Russel gânditor ateu, a adus o dovadă morală împotriva existenței lui Dumnezeu.

1. Dacă există o lege morală, ea rezultă sau nu rezultă din porunca lui Dumnezeu.
2. Dacă ea rezultă din porunca lui Dumnezeu, atunci este arbitrară (și deci Dumnezeu nu este esențialmente bun).
3. Dacă nu rezultă din porunca lui Dumnezeu, atunci și Dumnezeu este supus, (iar dacă Dumnezeu și este supus, atunci El nu este ultim; legea morală este ultimă).
4. Așadar, fie Dumnezeu nu este esențialmente bun (pentru că este arbitrar, în ce privește binele și răul), fie Dumnezeu nu este ultim (pentru că există o lege morală căreia și El este supus chiar și El).
5. Un astfel de Dumnezeu nu este vrednic de o angajare totală (nu este vrednic de închinare din punct de vedere religios).
6. De aceea nu există nici un Dumnezeu (care să fie vrednic de devoțiune religioasă).

Pierre Baule (1647-17076) a combătut existența lui Dumnezeu pe considerentul existenței răului în lume.

Albert Camus în lucrarea *Ciuma* a prezentat dilema dintre umanitarism și teism. Vorbind despre o epidemie adusă de șoboloani în orașul Oran înaintea celui de-al doilea Război Mondial, Camus subliniază că:

1. Omul trebuie fie să se alieze cu doctorul și să lupte împotriva epidemiei, fie să se alieze cu preotul și să nu lupte împotriva epidemiei.
2. Dar a nu te alia cu doctorul și a nu lupta împotriva epidemiei ar fi antiumanitar.
3. A lupta împotriva epidemiei înseamnă a lupta împotriva lui Dumnezeu care a trimis-o.

4. De aceea, dacă umanitarismul este corect, teismul este greșit.

Premisa greșită din argumentul lui Camus este că a lupta împotriva epidemiei este echivalent cu a lupta împotriva lui Dumnezeu. **In general** teiștii afirmă că ceea ce cauzează suferința este păcatul.

Vorbind despre existența răului și a nedreptății în lume, antiteistul de fapt face referire involuntară la un standard de dreptate pentru comparație. Pentru a afirma că situația este nedreaptă din punct de vedere ultim, trebuie să presupună un standrad ultim de dreptate, o Dreptate Ultimă pe care teiștii o identifică cu natura lui Dumnezeu; *legile morale ultime de asemea implică un Dătător Ultim al Legilor Morale.*

Toate aceste argumente de mai sus au puncte tari și puncte mai slabe.

Prin înțelepciunea omenească omul nu-L poate cunoaște deplin pe Dumnezeu, dar prin credință poate.

Revelația Generală și Specială

Revelația generală vorbește de faptul că Dumnezeu oferă pentru toți oamenii dovezi ale existenței Sale; revelația specială este descoperirea lui Dumnezeu anumitor oameni și într-o anumită perioadă de timp și într-un anumit context. Revelația generală nu este suficientă pentru mântuirea oamenilor, pe când revelația specială duce pe om în legătură cu Dumnezeu.

Revelația generală cuprinde descoperirea lui Dumnezeu în trei domenii:

1. În natură (Ps. 19:1-6; 8:2-5; Fapte 14:17).
2. În istorie, și în special în istoria poporului Israel (Dan. 2:21; Iov 12:18,19,23-25).
3. În conștiință (Rom. 1:19; 2:14,15).

Revelația specială este prezentată:

1. În Sfânta Scriptură (2 Tim. 3:16).
2. În viața lui Isus (Ioan 14:8-11).
3. În minuni.

CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU

1. Necesitatea ca Dumnezeu să se descopere oamenilor

Pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu este nevoie ca El să se facă de cunoscut. Pavel spune că “ce se poate cunoaște despre Dumnezeu, le este descoperit” (Rom. 1:19). Creația îl descoperă pe Dumnezeu pentru că El a ales să se lase descoperit și pe această cale.

Privind cunoașterea personală a lui Dumnezeu pentru mântuire, Isus a spus: “nimeni nu cunoaște deplin pe Tatăl, afară de Fiul, și de acela căruia vrea Fiul să i-L descopere” (Mat. 11:27). Această cunoaștere nu poate veni prin efortul înțelepciunii omenești (1 Cor. 1:21; 2:14; 2 Cor. 4:3,4; Ioan1:18).

Omul păcătos deasemenea interpretează greșit revelația despre Dumnezeu din natură (Rom. 1:18,21,25). De aceea avem nevoie de Scriptură dacă vrem să interpretăm corect revelația în natură. Sutele de religii false din lume sunt dovada faptului că omul păcătos, fără călăuzirea Scripturii, totdeauna înțelege greșit revelația lui Dumnezeu în natură. Biblia singură ne spune cum să înțelegem mărturia despre Dumnezeu din natură. De aceea avem nevoie, depindem, de comunicarea activă a lui Dumnezeu pentru noi prin Scriptură pentru a-L înțelege.

2. Niciodată nu putem să-L înțelegem pe Dumnezeu în totalitate

Dumnezeu este veșnic iar noi suntem limitați, El este incomprehensibil (cu neputință de a fi înțeles în totalitate, în mod exhaustiv).

În Ps. 145:3, David spune “Mare este Domnul și foarte vrednic de laudă, și mărimea Lui este nepătrunsă”, iar în Ps. 147:5 “... puterea Lui este fără margini”. Puterea lui Dumnezeu, dar și gândurile Lui sunt de nepătruns (Ps. 139:6,17).

Pavel spune că “nimeni nu cunoaște lucrările lui Dumnezeu afară de Duhul lui Dumnezeu” (1 Cor. 2:11), iar la sfârșitul unei lungi discuții despre planul lui Dumnezeu de răscumpărare, Pavel izbucnește în laudă: “O, adâncul înțelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt judecățile Lui, și cât de neînțelese sunt căile Lui!” (Rom. 11:33).

Nu putem cunoaște, deasemenea, pe deplin, măreția lui Dumnezeu (Ps. 145:3), înțelegerea Sa, cunoașterea, bogățiile, înțelepciunea, judecățile și căile Lui. Toate acestea sunt dincolo de abilitățile noastre de a-L cunoaște pe deplin (Is. 55:9; Iov 11:7-9; 37:5).

Deși putem să cunoaștem câte ceva despre dragostea, puterea și înțelepciunea lui, niciodată nu vom putea cuprinde aceste aspecte în mod exhaustiv.

Doctrina despre incomprehensibilitatea lui Dumnezeu are și aspecte pozitive pentru a fi aplicate la viețile noastre. Niciodată nu vom fi în stare să cunoaștem “prea mult” despre Dumnezeu, astfel că vom continua să ne bucurăm tot mai mult pe măsură ce-L cunoaștem tot mai bine pe El și lucrările Sale.

Chiar și în veșnicie, unde vom fi total liberi de prezența păcatului, nu vom putea fi în stare să-L înțelegem pe deplin pe Dumnezeu, deoarece atributele Sale sunt de necuprins. Întreaga veșnicie vom putea să creștem în cunoașterea lui Dumnezeu și să ne bucurăm de El mai mult și mai mult în El fără a-L cunoaște pe deplin.

Dar și în viața aceasta pământească suntem îndemnați să “creștem în cunoașterea Lui (Col. 1:10).

Acest lucru nu este în contradicție cu 1 Cor. 13:12 “acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, așa cum am fost și eu cunoscut pe deplin”. Fraza “cunosc pe deplin”, este o încercare de a traduce cuvântul grecesc “epiginosco” care sugerează o cunoaștere mai profundă, sau mai clară.

Dacă am dori să ne facem egali cu Dumnezeu în cunoaștere, sau dacă am dori să-L cunoaștem bazați pe înțelepciunea noastră, faptul că totdeauna va trebui să creștem în cunoaștere va aduce mare dezamăgire în viața noastră. Dar dacă ne bucurăm că Dumnezeu singur este Dumnezeu, că este infinit mai mare decât noi, că noi suntem creaturile Lui pentru a-L onora și a-L adora, acest aspect al măreției Lui ne va aduce mare încurajare.

3. Putem cunoaște pe Dumnezeu cu adevărat

Chiar dacă nu-L putem cunoaște pe Dumnezeu în mod exhaustiv, putem cunoaște lucruri adevărate despre El. Tot ce spune Biblia despre El este adevărat. Dumnezeu este dragoste (1 Ioan 4:8), El este lumină (1 Ioan 1:5), este Duh (Ioan 4:24), El este drept și neprihănit (Rom. 3:26) etc. (ex. este la fel când eu afirm că am două fete, nu pot să dau absolut toate detaliile despre ele, dar afirmația totuși este adevărată).

Dar nu numai că putem cunoaște caracteristici, trăsături ale lui Dumnezeu, ci Îl putem cunoaște pe El personal. (Ieremia 9:23,24). Adevărata laudă nu are în vedere înțelepciunea noastră, ci cunoașterea lui Dumnezeu. În rugăciunea lui Isus, El spunea: “Și viața veșnică este aceasta, să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat și pe Isus pe care L-ai trimis Tu” (Ioan 17:3). Promisiunea noului Legământ este că toți Îl vor cunoaște pe Dumnezeu, “de la cel mai mic până la cel mai mare” (Evr. 8:11; 1 Ioan 5:20; Gal. 4:9; Fil. 3:10; 1 Ioan 2:3; 4:8). Ioan a putut spune: “v-am scris, copilașilor, fiindcă ați cunoscut pe Tatăl” (1 Ioan 2:13).

Dovada că Îl cunoaștem pe Dumnezeu rezultă din bogăția vieții creștine care include relația personală cu El. Avem ocazia să vorbim cu El în rugăciune, iar El să ne vorbească prin Cuvântul Său. Suntem convinși de prezența Sa în mijlocul și în lăuntrul nostru pentru a ne binecuvânta (Ioan 14:23). “Noi vom veni la El și vom locui împreună cu El”.

Această relație personală cu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, se poate spune că este cea mai mare dintre toate binecuvântările vieții de creștin.

MĂREȚIA LUI DUMNEZEU

Atributele divine

Atributele divine sunt acele calități ale lui Dumnezeu care constituie ceea ce este El. Acestea sunt permanente, nu pot fi pierdute sau dobândite, sunt caracteristici obiective ale naturii Lui.

Totdeauna va exista o notă de mister în cunoașterea lui Dumnezeu, niciodată nu-I putem cunoaște calitățile sau natura în mod exhaustiv.

În scrierile teologilor reformați se vorbește despre atribute:

- **comunicabile**, sunt acele calități ale lui Dumnezeu care pot fi regăsite măcar în parte în creaturile Lui omenești (dragostea, chiar și omnipotența, pentru că și omul are cel puțin un anumit grad de putere).
- **necomunicabile**, sunt acele calități unice care nu pot fi regăsite la ființele omenești (ex. omniprezența).

O a doua pereche de categorii sunt calitățile **imanente sau intranzitive** (rămân în cadrul naturii lui Dumnezeu – ex. spiritualitatea) și **emanente sau tranzitive** (care ies din natura lui Dumnezeu și operează în afara ei – ex. mila).

În fine, sunt și atribute **ale măreției** (spiritualitatea, personalitatea, viața, caracterul infinit, constanța) și atribute **ale bunătății** (calitățile morale: puritatea morală, integritatea, dragostea).

ATRIBUTELE MĂREȚIEI

A. Spiritualitatea

Dumnezeu este duh; El nu este alcătuit din materie și nu posedă o natură fizică (Ioan 4:24). Diverse referiri la invizibilitatea Lui (Ioan 1:18; 1Tim. 1:17; 6:15,16). Nu are limitări pe care le implică un trup fizic (Ioan 4:21; Fapte 17:24), și nu este destructibil cum este materia.

Antropomorfismele sunt încercări de a exprima adevărul despre Dumnezeu prin analogii umane (sugerează că El are mâini, picioare, caracteristici fizice)

Teofaniile sunt manifestări temporare ale lui Dumnezeu sub formă fizică în Vechiul Testament. Doctrina despre spiritualitatea lui Dumnezeu a fost opusă practicării idolatriei. Dumnezeu fiind duh, nu putea fi reprezentat prin nici un obiect fizic sau imagine fizică.

Mormonii susțin că Dumnezeu Tatăl și Fiul au trupuri fizice, iar Duhul Sfânt nu.

B. Personalitatea

Georg Hegel credea în Absolut, un spirit sau o minte imensă care cuprinde toate lucrurile în Sine. Platon spunea că Dumnezeu este mintea eternă, cauza binelui din natură. Aristotel L-a considerat a fi “prima temelie a oricărei ființe”. Spinoza L-a definit pe Dumnezeu ca “Substanța absolută, universală, Cauza reală a oricărei existențe”. Leibniz spunea că rațiunea finală a lucrurilor este numită Dumnezeu. Kant L-a definit pe Dumnezeu ca o Ființă care prin înțelegerea și voința Sa este cauza naturii; o Ființă care are toate drepturile și nici o datorie; Autorul moral al lumii.

Pentru creștini, din perspectiva biblică, Dumnezeu este personal, El este o ființă individuală, cu conștiință de Sine și voință.

Personalitatea lui Dumnezeu poate fi dedusă din următoarele caracteristici:

a. Numele lui Dumnezeu.

Dumnezeu S-a identificat pe Sine ca “Eu sunt” (Iehova – Ex. 3:4). Acest nume care-L descrie pe Dumnezeu este folosit și ca formulă de adresare (Gen. 4:26; 12:8; Ps. 20:7,9). Numele Lui trebuie tratat cu respect (Ex. 20:7). Numele Iehova intră într-o serie de combinații: Iehova-Iire, Domnul va purta de grijă (Gen. 22:14); Iehova-Rafa, Domnul care vindecă (Ex. 15:26); Iehova-Nissi, Domnul steagul meu (Ex. 17:15); Iehova Șalom, Domnul Păcii (Jud. 6:24); Iehova Raah, Domnul Păstorul meu (Ps. 23:1).

Alt termen folosit pentru Divinitate este El, cu derivatele sale: Elim, Elohim. Este similar cu grecescul Theos și latinescul Deus, și este folosit pentru a include toți membrii Divinității. El-Elyan, Cel Suprem, Cel Preaînalt (Ps. 78:35), iar El-Șadai ca Atotputernicul Dumnezeu (Gen. 17:1).

Adonai, Domnul meu, este titlul care apare frecvent în profeții, exprimând dependență și supunere. Titlul “Domnul oștirilor” apare frecvent și în scrierile postexilice (Is. 1:9; 6:3). Unii au considerat că termenul se referă la prezența lui Dumnezeu cu armatele lui Israel în timpul monarhiei, dar mai sigur că se face referire la prezența lui Dumnezeu în mijlocul oștirilor cerului, între îngeri (Iacov 5:4; Ps. 89:6.8).

Numele se referă la relația lui Dumnezeu cu persoanele mai degrabă, decât la cele cu natura.

b. Activitatea în care se angajează. El cunoaște persoanele umane și comunică cu ele (Gen. 3).

c. El este descris ca o ființă care posedă toate capacitățile asociate cu personalitatea; El cunoaște (Gen. 18:19); El simte (Ps. 103:8-14); El voiește (Ps. 115:3); El acționează.

Implicații ale faptului că Dumnezeu este Persoană: relația pe care o avem cu El are o notă de căldură și de înțelegere (El este Tatăl nostru); relația cu El nu este doar unilaterală (avem părtășie cu El, Îi oferim și primim dragoste); Dumnezeu trebuie tratat ca o Ființă (nu ca un obiect sau ca o forță); El este un scop în Sine, nu un mijloc (El este important din cauza a ceea ce este El în Sine, nu doar pentru ceea ce face).

C. Viața

Dumnezeu se prezintă cu titlul “Eu sunt” (Ex. 3:14). Scriptura nu aduce argumente în favoarea existenței Lui, ea pur și simplu o afirmă (Evr. 11:6).

Această caracteristică rezultă și din diferența făcută între El și alți dumnezei (Ier. 10:10,11; Ioan 5:26; 1 Tes. 1:9).

Genul de viață al lui Dumnezeu este diferit de cel al oricărei alte ființe vii. În timp ce toate celelalte ființe își au viața în Dumnezeu, El nu își derivă viața din nici o altă sursă externă (Gen. 1:1).

Continuitatea existenței Lui nu depinde de nimic din afara Lui (hrană, căldură, protecție) (Mat. 6:25-33; Fapte 17:25).

Deși Dumnezeu este independent pentru existența Sa, nu înseamnă că El este distant, indiferent sau neimplicat. Dumnezeu a căutat să ne folosească pe noi nu datorită faptului că a fost constrâns de cineva sau de ceva, ci datorită faptului că este spre folosul nostru că ne permite să Îl cunoaștem și să Îl slujim.

D. Caracterul infinit

Dumnezeu este infinit în raport cu spațiul și veșnic în raport cu timpul. El este deasupra spațiului, nu este supus limitărilor spațiale, El a adus atât spațiul cât și timpul în ființă.

Nu există un loc în care El să nu poată fi găsit. El este atât immanent (în cadrul sistemului nostru), cât și transcendent (dincolo de sistemul omenesc) (Ier. 23:23,24; Ps.139:7-12; Mat. 28:19,20).

Există o deosebire clară între El și falșii dumnezei. Acest lucru se vede clar în confruntarea dintre Ilie și preoții lui Baal (1 Împ. 18:27).

Dumnezeu este veșnic, El a existat întotdeauna, El era, El este, și El va fi (Ps. 90:1,2; Iuda 25; Efes.3:21). Expresii ca “Cel dintâi și Cel de pe urmă” și “Alfa și Omega” prezintă aceeași idee (Is. 44:6; Apoc. 1:8; 21:6; 22:13).

Nu există variații în ființa Lui, El nu crește, nici nu se face mai mic.

Faptul că Dumnezeu nu este legat de timp nu înseamnă că El nu este conștient de succesiunea momentelor din timp. Există o ordine succesivă în actele lui Dumnezeu și o ordine logică în deciziile Lui, deliberarea și voința Lui nu se manifestă în timp.

Înțelegerea Lui este incomensurabilă (Ps. 147:5; Prov. 15:3; Mat. 10:29,30; Evr. 4:13).

El este atotînțelept, El acționează stăpânind toate datele și valorile corecte (Rom. 11:33; Ps. 104:24), El nu trebuie să-și revizuiască niciodată o anumită estimare, datorită dobândirii unei informații suplimentare.

El este atotputernic (omnipotent), adică El este capabil să facă toate lucrurile care pot fi obiecte potrivite pentru exercitarea puterii Lui. Astfel, El învinge probleme insurmontabile (Gen. 18:10-44; Ier. 32:15-17; Mat. 19:26).

Atotputernicia Lui se vede în câteva moduri: puterea lui Dumnezeu asupra naturii (plăgile în Egipt, Ex. 7-12; 2Împ. 6:5-7), controlul asupra cursului istoriei (în mod deosebit în istoria poporului Israel), precum și în viața și personalitatea umană. Ps. 115:3 “Dumnezeul nostru este în cer, El face tot ce vrea”.

Pentru realizarea unei acțiuni etice trebuie să fie prezente trei elemente: cunoașterea a ceea ce trebuie făcut, voința de a face lucrul respectiv și capacitatea de a face ceea ce ne-am propus. Dumnezeu posedă aceste capacități la cel mai înalt nivel. În atotputernicia Sa, Dumnezeu poate să înfăptuiască numai acele lucruri care sunt obiecte potrivite pentru manifestarea puterii Lui. Astfel, El nu poate să mintă (Evr. 6:18), nu poate să facă lucruri absurde (cercuri pătrate sau triunghiuri cu patru colțuri). Acestea însă nu sunt slăbiciuni, ci dovezi ale tăriei Lui. El este liber și toate lucrurile le face “după buna plăcere a voii Sale” (Efes. 1:5,9; Filip. 2:13).

E. Imuabilitatea (permanența sau constanța)

Dumnezeu este prezentat în Scriptură ca fiind neschimbător (Ps. 102:26,27; 33:11; Maleahi 3:6 “Eu sunt Domnul, Eu nu mă schimb”; Iacov 1:17 “la El nu este nici schimbare, nici umbră de mutare”).

În El nu este nici o schimbare cantitativă (El nu poate crește în nici un domeniu, deoarece El este deja perfecțiunea) și nici calitativă. El rămâne totdeauna credincios Legământului Său încheiat cu Avraam.

Cum pot fi explicate acele pasaje în care Dumnezeu pare să se gândească sau să se căiască de ceea ce a făcut? Trei moduri de a le explica:

1. Unele pasaje trebuie înțelese ca antropomorfisme (descriseri ale acțiunilor și sentimentelor lui Dumnezeu în termeni omenești și dintr-o perspectivă omenească, de exemplu, regretul).
2. Cele ce par a fi răzgândiri pot să fie noi stadii în realizarea planului lui Dumnezeu. Un exemplu este oferta de mântuire pe care Dumnezeu o face neamurilor.
3. Unele așa-zise răzgândiri sunt schimbări ale orientării, rezultând din faptul că omul s-a angajat într-o relație diferită cu Dumnezeu. În cazul locuitorilor din Ninive, oamenii s-au schimbat, iar Dumnezeu a acționat în consecință.

Dumnezeu nu este static, ci El este statornic. El este activ și dinamic, însă într-un mod statornic și consecvent cu natura Sa (Plângeri 3:22,23; 1 Ioan 1:9).

Teologia procesului, care afirmă că realitatea este schimbătoare, procesuală, a pus la îndoială statornicia lui Dumnezeu. Realitatea este interdependentă, iar această interdependență se aplică și lui Dumnezeu. Cea mai deplină expresie a înrudirii Lui cu lumea este dragostea.

Teismul bipolar afirmă că cei doi poli, sau două aspecte ale lui Dumnezeu sunt: neschimbătoarea Lui esență abstractă și actualitatea Lui concretă (sensibilitatea și receptivitatea Lui la procesele din lume).

Teologia procesului nu poate fi considerată o concepție biblică, deoarece aceasta compromite dimensiunile absolute ale lui Dumnezeu. În timp ce Biblia Îl descrie pe Dumnezeu ca pe o ființă

implicată în lume, ea Îl descrie și ca premergător creației și având un statut independent. Până și adepții teologiei procesului au recunoscut că trebuie să existe aspecte ale realității care nu se schimbă.

Atributele bunătății

Calitățile morale, caracteristicile lui Dumnezeu ca ființă morală: puritate, integritate și dragoste.

A. Puritatea morală

Prin puritate morală înțelegem absoluta separare a lui Dumnezeu de orice fărâdelege sau rău. Puritatea Lui morală cuprinde dimensiunile sfințeniei, dreptății și justiției.

Sfințenia

Cuvântul ebraic pentru “sfânt” (cadoș) înseamnă “scos” sau “retras de la întrebuintărea comună, obișnuită”; verbul sugerează acțiunea de “a tăia” sau “a separa”.

Sacralitatea lui Dumnezeu era adesea transmisă obiectelor și locurilor asociate cu El (rugul aprins – Ex. 3; muntele Sinai – Ex. 19; cortul, templul, vasele sfinte – Ex. 26:33; 1 Împ. 6:16).

Există două aspecte fundamentale ale sfințeniei lui Dumnezeu. Primul aspect este unicitatea lui Dumnezeu, este totalmente separat de tot ce este întinat; acest aspect a fost numit de Louis Berkhof “sfințenia maiestuoasă a lui Dumnezeu”. Al doilea aspect al sfințeniei Lui este puritatea Lui absolută, în sensul că El este neatins și nepătat de răul din lume. Habacuc 1:13 “Ochii Tăi sunt așa de curați că nu pot să vadă răul, și nu poți să privești nelegiuirea”; (vezi Ioan 1:13; Iov 34:12).

Perfecțiunea lui Dumnezeu este standardul pentru caracterul nostru moral și motivația pentru practica religioasă (Lev. 11:44,45; 19:2; Mat. 5:48). Preoții și jertfele trebuia să fie fără cusur (Lev. 1:3,10; 3:1,6; 4:3).

Credinciosul este chemat să fie asemenea lui Dumnezeu: să nu admită fărâdelege, să fie lipsit de răutate morală și să condamne păcatul. Biserica trebuie să fie sfântă.

Dreptatea

Dreptatea este sfințenia lui Dumnezeu aplicată relațiilor Lui cu celelalte ființe; înseamnă că Legea lui Dumnezeu, ca expresie adevărată a naturii Lui, este la fel de perfectă cum este El (Ps.19:7-9).

Dreptatea lui Dumnezeu înseamnă că acțiunile Lui sunt în concordanță cu Legea pe care El însuși a stabilit-o (Gen. 18:25; Ier. 9:24).

În vremurile medievale, școala de gândire a realiștilor susținea că Dumnezeu alege ceea ce este drept, iar cea a nominaliștilor afirma că alegerea lui Dumnezeu face ca o acțiune să fie dreaptă.

Dar, binele nu este ceva arbitrar, Dumnezeu decide în concordanță cu realitatea, iar acea realitate este El însuși. Cel mai înalt scop al lui Dumnezeu este propria Lui glorie. Acest aspect nu este egoism, deoarece egoismul înseamnă să-L înlocuiești pe Dumnezeu cu ființa proprie a unei persoane, iar pe de altă parte El fiind cea mai mare valoare din univers, Dumnezeu trebuie să aleagă propria Lui glorie. A pune pe altcineva pe primul loc ar fi de fapt idolatrie.

Justiția

Justiția Lui este dreptatea Lui oficială, pretenția Lui ca alți agenți morali să adere deasemenea la aceste standarde. Atât păcatul cât și faptele bune vor fi răsplătite (Gen. 2:17; Rom. 6:23; 12:19;

Deut. 7:9,10). Justiția Lui înseamnă că El este nepărtinitor în administrarea Legii lui, nu manifestă favoritism sau parțialitate (1 Sam. 8:3; Amos 5:12).

Psalmistul în Ps. 73 a meditat la aparenta prosperitate a celor răi, dar în final a aflat despre sfârșitul lor (Ps. 73:17-20,27). Justiția lui Dumnezeu nu trebuie evaluată pe termen scurt.

Și copiii lui Dumnezeu trebuie să dea dovadă de dreptate și imparțialitate (Iacov 2:9; Amos 5:15,24).

B. Integritatea

Integritatea este însușirea de a rămâne cinstit, incoruptibil. Integritatea are de-a face cu problema adevărului. Există trei dimensiuni ale sincerității: (1) autenticitatea – a fi adevărat; (2) onestitatea – a spune adevărul; (3) credincioșia – a te dovedi adevărat.

Autenticitatea este dimensiunea fundamentală a integrității divine. El este un Dumnezeu real. Adjectivul grecesc pentru adevărat este *alēthēs*, și corespunde cuvântului ebraic *emeth* (Ier. 10:5,10; Ioan 17:3; 1 Tes. 1:9; Apoc. 3:7; 6:10; 1 Ioan 5:20).

În Onestitatea Sa, Dumnezeu prezintă lucrurile așa cum sunt ele în realitate (1 Sam. 15:29; Tit 1:2; Evr. 6:18; Ioan 17:17,19). Minciuna este contrară naturii Sale. Dumnezeu cere poporului Său să fie onest (Deut. 25:13-15), să fie corect când prezintă mesajul Evangheliei (2 Cor. 4:2).

Credincioșia subliniază faptele că Dumnezeu își ține cuvântul dat, își ține promisiunile (Num.23:19; 1 Tes. 5:24; 1 Cor. 1:9; 2 Cor. 1:18-22; 2 Tim. 2:13 și 1 Pet. 4:19). Dumnezeu a fost credincios în promisiunea făcută lui Avraam că va avea un fiu, că va da o țară urmașilor lui. El a promis că sămânța femeii va zdrobi capul șarpelui (Gen. 3:15). Copiii lui Dumnezeu trebuie să rămână credincioși cuvântului dat (Ecl. 5:4,5), atât față de Dumnezeu (Ps. 61:5,8; 66:13) cât și față de oameni (Ios. 9:16-21).

C. Dragostea

În general, dragostea lui Dumnezeu poate fi imaginată ca eterna Lui dăruire sau împărtășire de Sine. Însăși natura Lui este dragoste (1 Ioan 4:8,16; 2 Cor.13:11). Dragostea divină a fost exercitată din veșnicie între membrii Trinității.

Dimensiunile de bază ale dragostei lui Dumnezeu față de noi sunt: (1) bunăvoința, (2) harul, (3) îndurarea și (4) îndelunga Sa răbdare.

Bunăvoința este preocuparea continuă a lui Dumnezeu pentru binele și bunăstarea celor pe care Îi iubește (Deut. 7:7,8; Ioan 3:16). Dragostea Lui (agape) constă dintr-un interes lipsit de egoism față de om și de dragul omului (Ioan 15:9-17). Isus și-a dat viața pentru vrăjmașii Lui și pentru păcătoși (Rom. 5:8; 1 Ioan 4:10). Dragostea Lui este și suportul continuu pentru credincioși (Luca 15). Dumnezeu ne iubește datorită chipului Său din noi (Gen. 1:27), El se iubește pe Sine în noi, El ne iubește pentru ceea ce poate să facă din noi. El se îngrijește de tot ce are viață (Ps. 145:16; Mat. 6:26,28; 10:29). Dumnezeu este binevoitor față de întreaga rasă umană (Mat. 4:45; Fapte 14:17).

Harul înseamnă favorul nemeritat acordat de Dumnezeu omului. Marcion (80-160) a fost profesor în Asia Mică, el a respins Vechiul Testament ca și carte creștină, iar în lucrarea sa “Antiteze” a pus în contradicție Vechiul cu Noul Testament (Evanghelia după Luca plus zece epistole pauline). Tertulian a scris o lucrare în cinci volume “Împotriva lui Marcion”. Marcion a susținut că Biblia

prezintă doi Dumnezeu: unul al Vechiului Testament (Dumnezeul creației și al justiției stricte) și unul al Noului Testament (Hristos, Dumnezeuul dragostei). Harul lui Dumnezeu este acordat cu generozitate (Ex. 34:6; Efes. 1:5,8; 2:7-9; Tit 2:11; 3:3-7).

Îndelunga răbdare subliniază abținerea pentru multă vreme a lui Dumnezeu de a judeca lumea și continuarea prezentării harului Său (Ps. 86:15; Rom. 2:4; 9:22; 1 Pet. 3:15). Îndelunga Lui răbdare se vede în modul în care a suferit cântirile poporului Israel. Chiar și potopul a fost întârziat pentru a mai acorda o ultimă șansă oamenilor (1 Pet. 3:20), la fel și ziua judecății, pentru că El nu dorește “ca vreunul să piară, ci toți să vină la pocăință” (2 Pet. 3:9). Ucenicii Lui trebuie să prezinte aceleași calități ca și Stăpânul lor (Ioan 15:12; Mat. 18:23-25).

Îndurarea este compasiunea lui Dumnezeu plină de sensibilitate și de dragoste față de poporul Lui. În limba ebraică (hesed) iar în limba greacă exprimă această dimensiune (Ps. 103:13; 57:10; 86:5; Deut. 5:10). El a auzit strigătele evreilor din robie (Ex. 3:7). Isus a avut compasiune pentru cei suferinzi (Marc. 1:41; Mat. 9:36; 14:14).

Dragostea și justiția divină

Nu este tensiune între aceste două caracteristici divine. Justiția lui Dumnezeu este o justiție iubitoare, iar dragostea Lui este o dragoste dreaptă. Conceptul de dragoste fără justiție nu este o învățătură biblică. Dacă dragostea nu cuprinde și justiția, ea este numai sentimentalism.

Dragostea și justiția au conlucrat în modul lui Dumnezeu de a se purta cu omul. Justiția cere plata pentru păcat, dragostea oferă această plată. Oferirea lui Isus ca jertfă de ispășire pentru păcat, înseamnă că atât justiția cât și dragostea lui Dumnezeu au fost menținute. Această oferire arată o mai mare dragoste din partea lui Dumnezeu decât dacă ar elibera cu indulgență, fără nici un preț, pe oameni de sub consecințele păcatului.

Scolastici foloseau trei metode speculative pentru a deduce atributele lui Dumnezeu. Prima metodă (cauzalitatea) implica investigarea naturii universului, și atribuirea lui Dumnezeu a acelor calități care sunt necesare pentru a determina efectele observate. A doua metodă (negarea) consta în îndepărtarea din ideea de Dumnezeu a tuturor imperfecțiunilor găsite în om și înlocuirea lor cu perfecțiunile opuse. A treia metodă (eminența) consta în a lua calitățile pozitive găsite la om și în a le atribui la superlativ lui Dumnezeu, pe baza presupunerii că Dumnezeu este sursa acelor calități.

În zilele noastre se observă riscul de alunecare spre o teologie “introvertită”, adică, în loc să căutăm să-I aducem lui Dumnezeu glorie, căutăm ca noi să fim stăpâni iar Dumnezeu să slujească intereselor noastre.

IMANENȚA ȘI TRANSCENDENȚA DIVINĂ

Imanența și transcendența se referă la relația lui Dumnezeu cu lumea creată, la gradul în care El este activ și prezent în Univers (imanența), în contrast cu absența și distanțarea Lui de Univers (transcendența).

Acolo unde se accentuează foarte mult imanența, se pierde ideea unui Dumnezeu personal, iar acolo unde se insistă prea mult asupra transcendenței, se pierde ideea de Dumnezeu activ.

Imanența și transcendența nu ar trebui considerate atribute ale lui Dumnezeu, ci mai degrabă ar trebui considerate niște indicii ale modului în care se raportează El la lume.

1. Imanența

Prin imanență se înțelege prezența și activitatea lui Dumnezeu în natură, în natura umană și în istorie (Ier. 23:24; Fapte 17:27,28).

Suflarea lui Dumnezeu îl susține pe om (Iov 27:3; 33:4; 34:14,15), natura este dependentă de Cel Atotputernic (Ps. 104:29-30), tot ce se întâmplă în natură este sub controlul Lui (Mat. 5:45; 6:25-30; 10:29-30), natura nu are un statut independent față de Dumnezeu. Imanența însă nu trebuie confundată cu panteismul, conform căruia “totul este Dumnezeu”.

Liberalii afirmă că nu există un domeniu supranatural înafara celui natural, Dumnezeu este înlăuntrul naturii mai degrabă decât înafara ei. Dumnezeu lucrează prin intermediul proceselor naturale și nu prin minuni. Potrivit liberalului, nimic nu este secular, întrucât Dumnezeu este la lucru pretutindeni și prin tot ceea ce se întâmplă, iar evoluția nu exclude activitatea divină, ci o presupune. Revelația este orice prilej de întrezărire conștientă a lucrurilor, iar Biblia nu este diferită din punct de vedere calitativ de alte lucrări din domeniul literaturii religioase. Liberalii afirmă că natura umană Îl conține pe Dumnezeu și nu este nevoie de vreo transformare radicală a acesteia, ci de alimentarea idealurilor și a aspirațiilor. Întreaga lume poate fi încreștinată prin transformarea structurilor societății. Isus, afirmă liberalii, a fost diferit de noi doar prin grad, adică a fost omul cu cea mai mare conștiență de Dumnezeu.

Pentru Paul Tillich, Dumnezeu nu este o ființă, ci El este temelia ființei. Dumnezeu nu este cineva cu care poți avea o revelație personală, Îl poți cunoaște doar în relație cu alte ființe. Tillich nu se ruga, doar medita, el limita ființa lui Dumnezeu la existența tuturor celorlalte ființe.

Teologia morții lui Dumnezeu, destul de răspândită în secolul XX, a afirmat că Dumnezeu a existat odată în mod transcendent, dar în decursul unei lungi perioade de timp El a renunțat la acest statut și a devenit immanent în natură și în rasa umană. Printr-o serie de etape El a ajuns să se identifice cu omul. Acest proces a fost încheiat în persoana lui Isus, iar când Isus a murit, a început un proces de difuziune a naturii divine, astfel El se găsește acum pretutindeni în umanitate (Mat. 25:31-40). Odată cu difuziunea naturii divine, frontiera dintre sacru și secular a dispărut.

Implicațiile imanenței

A. Dumnezeu nu este limitat la a lucra direct pentru realizarea scopurilor Sale. Dumnezeu vindecă și pe calea tratamentului, nu numai prin minuni.

B. Dumnezeu poate să folosească persoane și organizații care nu sunt în mod declarat creștine. În Vechiul Testament El nu s-a limitat la a lucra numai pentru Israel.

C. Doctrina despre imanența lui Dumnezeu are implicații ecologice; natura trebuie păstrată pentru că Dumnezeu este prezent acolo, din același motiv și omul trebuie respectat.

D. Putem învăța anumite lucruri despre Dumnezeu din creația Lui. Observând universul creat, putem deduce câte ceva despre Dumnezeu.

E. Există câteva puncte în care Evanghelia poate stabili un contact cu cel necredincios. Evanghelia are ca scop găsirea acelor puncte și direcționarea mesajului spre ele.

2. Transcendența

Prin transcendență înțelegem că Dumnezeu este separat de natură, de umanitate, și este independent de ele.

Acest concept este o temă specifică în cartea lui Isaia (55:8,9; 6:1-5; 57:15). Faptul că Dumnezeu transcende omenirea trebuie văzut nu numai prin prisma măreției Lui, a puterii și a cunoașterii Lui, ci și prin prisma bunătății Lui, a sfințeniei și purității Lui (Ps. 113:5-6; 123:1; Ioan 8:23).

Modele de transcendență

A. Modelul tradițional.

Ideea biblică de transcendență se bazează în mare parte pe imagistica spațială. Dumnezeu este descris ca fiind “foarte înalt”, “deasupra”. Erickson afirmă că problema situării în spațiu nu I se aplică lui Dumnezeu, deoarece El nu este o ființă materială și prin urmare nu are coordonate spațiale care să-I precizeze locul și extinderea. El este duh și nu un obiect. În vremurile biblice era normal să se creadă ca superioritatea lui Dumnezeu să fie exprimată în termeni de înălțime, deoarece nu se realizase nici un zbor în spațiu, și se presupunea că toate corpurile cerești sunt deasupra Pământului care este o suprafață plană.

B. Modelul lui Karl Barth

El a vorbit despre Dumnezeul Necunoscut, aflat cu mult deasupra tuturor divinităților din zilele lui Pavel și a celor create de gândirea modernă. Dumnezeu nu este divinizarea unei trăsături a omului, sau natura umană la superlativ, ci El este separat de om printr-o infinită diferență calitativă. În om nu există nici o scânteie de afinitate cu Divinul, nici o abilitate de a produce revelația divină. El nu este implicat în natură și nici condiționat de ea. El este ascuns. El nu poate fi descoperit prin strădania omului, revelația vine numai în urma inițiativei proprii a lui Dumnezeu. După părerea unor teologi, inclusiv cea de mai târziu a lui Barth, concepția inițială a lui despre transcendență a fost extremistă.

C. Modelul nonspațial al lui Soren Kierkegaard

Două modalități au fost propuse de Kierkegaard, sub denumirea de diferență calitativă și diferență dimensională. Prin diferența calitativă se înțelege că diferența dintre Dumnezeu și om nu este numai una de grad, cei doi sunt de genuri fundamental diferite. Astfel că Dumnezeu nu poate fi cunoscut prin selectarea și amplificarea celor mai înalte și mai bune elemente din om. Fiind diferit calitativ de om, Dumnezeu nu poate fi extrapolat din ideile pe care le are omul, și nici din calitățile personalității lui. Nici un fel de acumulare cantitativă nu poate avea drept rezultat obținerea unei noi calități. Dar dacă am considera ca Soren Kierkegaard, că noțiunea despre diferență calitativă dintre Dumnezeu și om este de domeniul infinitului, religia și teologia ar fi imposibile.

În ce privește diferența dimensională, nu numai că Dumnezeu atunci când este măsurat în termenii dimensiunilor umane este infinit, dar El este și într-o dimensiune cu totul diferită. Această dimensiune nu se referă la anumite coordonate spațiale diferite, ci la o diferență calitativă. De exemplu, sunetul reprezintă o dimensiune diferită față de imagine.

Conceptul de diferență dimensională ne dă posibilitatea să ne gândim la transcendență și la imanență împreună. Dumnezeu se află în același loc în care suntem noi, însă cu toate acestea El nu ne este accesibil într-un mod obișnuit, deoarece El este într-o dimensiune diferită (ex. undele radio dintr-o cameră pot fi interceptate doar printr-un aparat radio, și nu în mod direct de către urechea omenească). În mod asemănător prezența și influența lui Dumnezeu se află pretutindeni. Cu toate acestea, întrucât se află într-o sferă de realități spirituale, noi nu putem ajunge la El printr-o deplasare geografică. Este nevoie de o schimbare a stării, schimbare care implică de obicei moartea. Deci, Dumnezeu poate fi foarte aproape și totuși foarte departe în același timp (Ier. 23:23; Efes. 4:6).

D. Modelul istoric al teologiei speranței

Este o orientare teologică recentă care afirmă că transcendența lui Dumnezeu este una eshatologică și nu una spațială; această teologie folosește un model istoric. El a trăit în trecut când noi nici nu existam, unde noi nu am fost încă. Deplasarea de la om la Dumnezeu nu este o schimbare a locului (de aici acolo), ci una a stării (de acum la atunci).

Implicațiile transcendenței

Această doctrină arată că omul nu este binele suprem din univers, sau măsura absolută a adevărului și a valorii. Valoarea omului este dată nu de faptul că el este produsul culminant în lume, ci că Ființa supremă l-a creat după propriul ei chip.

Dumnezeu nu poate fi cuprins niciodată complet în conceptele omenești.

Mântuirea nu este realizarea omului, iar părtășia cu Dumnezeu ține de harul Său.

Va exista întotdeauna o diferență între Dumnezeu și om. Este o diferență nu numai morală și spirituală, dar și una metafizică, izvorând din creație.

Reverența omului este o cerință de la sine înțeleasă în relația noastră cu Dumnezeu. Vom fi mereu dependenți de lucrarea Lui, avem nevoie să ne rugăm pentru a fi călăuziți de El.

Unele atribute, precum: sfințenia, eternitatea, omnipotența – exprimă caracterul transcendent al lui Dumnezeu; iar altele, precum omniprezența, exprimă imanența Lui. Totuși Dumnezeu este mereu disponibil de a se descoperi și de a intra într-o relație, într-o părtășie directă cu omul creat de El.

Bibliologie

Unicitatea Bibliei

Toate religiile lumii au anumite scrieri sacre. Astfel putem enunța următoarele scrieri: Veda și Upanisadele pentru hinduism; Tripiaka pentru budism; Zend-Avesta pentru zoroastrism; Coranul pentru islamism.

Nici una din cartile de mai sus (cu excepția Bibliei și a Coranului) nu are pretenția de a fi o revelație divină directă.

Motive pentru care Biblia este unica între textele sacre ale lumii

1. Unitatea

Biblia cuprinde 66 cărți, scrise într-o perioadă de peste 1500 ani de 40 de autori diferiți. Acești autori includ filosofi, împărați, profeti, pastori, culegători de smochine (Amos), oameni cu educație aleasă sau needucați. Biblia este cartea care revelează un singur Dumnezeu și prezintă planul său de mântuire a omenirii. Unitatea Bibliei, cu armonia cărților ce o compun, autentifică originea sa supranaturală.

2. Autoritatea

Profetii, ca și ceilalți scriitori ai Scripturilor, au crezut că ei comunicau mesajul de la Dumnezeu. De peste două mii de ori, scriitorii Vechiului Testament au afirmat: "asa vorbește Domnul" sau "Cuvântul Domnului mi-a vorbit". Biblia afirmă că "Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu..." (2 Tim. 3:16), sau "oameni au vorbit de la Dumnezeu manati de Duhul Sfânt (2 Petru 1:21).

3. Caracterul revelației

Empedocles (sec. V î. Hr. - filosof grec) se plangea "slabe și înguste sunt puterile omenesti. Ele se laudă că au învățat și că știu totul. Nebunie zadarnică. Pentru că ceea ce este n-a văzut nici un ochi, n-a auzit nici o ureche și nici nu poate fi conceput de nici o minte". Dar Scripturile pretind că exprimă "totul" pentru că revelează nu doar sensul vieții dar și gândurile, intențiile, motivele și planurile lui Dumnezeu însuși (1 Cor. 2:9-12).

4. Integritatea istorică

Dintre toate scrierile sacre, numai Biblia este adânc înradăcinată în istorie. Dumnezeu nu este o ființă mitică, și relatarile despre acțiunile Sale nu sunt povești simbolice. Biblia este un document istoric, prezentând evenimente care au avut loc cu adevărat în timp și spațiu. Lucrarea lui Dumnezeu este în strânsă legătură cu istoria poporului Israel și culminează în actul istoric al nasterii, răstignirii, îngropării și învierii lui Iisus Hristos.

5. Autenticitatea

Înrădăcinarea Bibliei în evenimentele istorice face ca această carte să poată fi verificabilă în autenticitatea ei. Din punct de vedere arheologic s-au făcut descoperiri care susțin credibilitatea Bibliei ca document istoric. Din punct de vedere profetic, Moise, în Deuteronom 18:22, prezintă testul folosit

pentru a testa daca cineva a vorbit de la Dumnezeu sau nu (vezi Isaia 46:10). Biblia contine multe profetii care pot fi explicate doar prin precunoasterea desavarsita a lui Dumnezeu.

6. Structura Testamentara

Biblia este unica intre scrierile sacre datorita structurii testamentare. Cuvantul testament (ebr. "b'erit", gr. "diatheke") inseamna "legamant", un contract formal care defineste o relatie. Atat Vechiul Testament cat si Noul Testament prezinta invitatia pentru fiintele umane de a intra intr-o relatie bazata pe legamant cu Dumnezeu. Fiecare testament defineste si explica natura acelei relatii. Vechiul Testament explica istoria in termenii credinciosiei lui Dumnezeu prin legamant fata de poporul Israel (binecuvantari sau blestem). Astfel Scriptura prezinta relatia unica ce poate avea loc intre Dumnezeu si om.

7. Accentuarea mantuirii

Majoritatea religiilor lumii si a filosofilor seculari pot fi creditati cu o inalta viziune morala. Confucius a stabilit o forma de "regula de aur" însă numai Scripturile zugravesc fiintele umane ca pierdute in pacat, separate de Dumnezeu. Alte religii insista asupra faptelor morale sau spirituale din partea omului, dar Biblia cheama omenirea la abandonarea eforturilor personale si la punerea intregii credinte in Dumnezeu.

Conceptul mantuirii, care distinge Biblia de orice alta carte, nu numai ca este o binecuvantare dupa moarte, dar este chiar in viata aceasta un motiv de incredere si de bucurie.

8. Ganduri filosofice

Numai Biblia singura raspunde la toate intrebarile de baza care au tulburat mintea omeneasca precum: de unde am venit? De ce traim? Care e sursa raului in lume? Ce este bine si ce este rau? Cum putem trai cu adevarat viata? Ce se va intampla in viitor cu omul si cu Universul? Cine este Dumnezeu si cum il putem cunoaste?

Aceste intrebari si multe alte asemenea isi gasesc raspunsul potrivit si satisfactor numai in Biblie.

Notiuni fundamentale legate de textul Sfintei Scripturi

I N S P I R A T I A

Inspiratia se refera la modalitatile folosite de Dumnezeu prin Duhul Sfânt pentru ca scriitorii Bibliei sa transmita infailibil Cuvantul lui Dumnezeu. Este acea influenta supranaturala a Duhului Sfânt asupra scriitorilor Scripturii care a facut ca scrierile lor sa fie o inregistrare exacta a revelatiei, sau care a avut ca rezultat faptul ca ceea ce au scris ei este realmente Cuvantul lui Dumnezeu.

R E V E L A T I A

Revelatia este actul sau procesul prin care Dumnezeu se face cunoscut pe Sine sau descopera mintii omenesti un adevar care nu poate fi cunoscut pe alta cale. Este comunicarea adevarului divin de la Dumnezeu la om

ILUMINAREA

Iluminarea indica lucrarea Duhului Sfânt prin care se aduce înțelegere asupra celor inspirate. Revelația ar putea fi considerată o acțiune verticală iar inspirația, una orizontală.

Moduri în care Biblia marturisește despre originea ei divină

1. *Conceptia autorilor Noului Testament cu privire la Scripturile din vremea lor (Vechiul Testament).* În 2 Petru 1:20-21 scrie că prorociile au fost aduse ("nascute" - φερομενοι) prin Duhul Sfânt. În 2 Tim. 3:16 apostolul Pavel îl îndeamnă pe Timotei să studieze în învățăturile primite deoarece ele au o inspirație divină "insuflată de Dumnezeu", (sunt produse în mod divin, la fel cum Dumnezeu a pus suflare de viață în om - Gen. 2:7)

2. *Predicile apostolilor*

Apostolul Petru a afirmat în FA 1:16 "...Scriptura spusă de Duhul Sfânt prin David." (Dumnezeu a vorbit prin David, David a fost gura lui Dumnezeu). FA 3:18,21; 4:25

3. *Marturia profetilor*

Profeții deseori și-au prefăcut mesajul cu expresia "asa vorbeste Domnul..." (Mica 4:4; Ier. 30:4; Is. 8:11; 2 Sam. 23:2).

4. *Pozitia Mantuitorului cu privire la Vechiul Testament.*

El a citat în repetate rânduri din Scripturi (Matei 4:1-11) Tot El a firmat că "Scriptura nu poate fi desfiintată" (Ioan 10:35; Matei 5:18).

Doa lucruri erau considerate sacre în Israel pe vremea lui Isus: Templul și Scriptura (dar Isus a arătat că Templul va fi distrus, pe când Scripturile, nu).

Concluzie: marturia unanimității scriitorilor Scripturii este că Biblia a originat de la Dumnezeu și ea este mesajul adresat de El omului.

TEORII ALE INSPIRAȚIEI

1. *Teoria intuiției*

- scriitorii au avut o abilitate naturală, o formă superioară de perspicacitate prin care au intuit desfășurarea anumitor evenimente. Astfel inspirația este numai elevarea percepției religioase a omului (teorie liberală). Poporul evreu avea un anumit dar în domeniul religios (la fel cum unii oameni au aptitudini pentru științe, artă...). Astfel inspirația scriitorilor Scripturii nu a fost deloc diferită în esență de cea a altor mari gânditori religioși și filosofi (Plato, Budha etc.). Prin urmare, Biblia este o literatură religioasă remarcabilă care reflectă experiențele spirituale ale poporului evreu.

2. *Teoria iluminării*

- există o influență a Duhului Sfânt asupra autorilor Scripturii dar ea cauzează doar o intensificare a puterilor naturale (ex. efectul substanțelor stimulente pe care le iau studenții pentru amplificarea proceselor mentale - lecitină; sau substanțe interzise pentru sportivi).

3. *Teoria dinamică*

- accentuează combinarea elementului divin și a celui uman în procesul inspirației și a scrierii Bibliei. Duhul Sfânt dirijează scriitorul spre gândurile sau conceptele pe care trebuie să le aibă, dar permite personalității distincte a scriitorului să contribuie prin alegerea cuvintelor și a expresiilor.

4. Teoria verbala

- influenta Duhului Sfânt se extinde dincolo de dirijarea gândurilor asupra alegerii cuvintelor întrebuintate pentru comunicarea mesajului.

5. Teoria dictării

- Dumnezeu a dictat, efectiv, Biblia scriitorilor. Nu există un stil distinctiv care poate fi atribuit diferiților autori biblici. Această teorie ignora diferențele evidente între stilul lui Moise, David, Petru, Iacov, Ioan și alți scriitori biblici.

Sfera de cuprindere a inspirației

S-a pus întrebarea dacă toată Scriptura este inspirată de Duhul Sfânt sau numai o parte din ea.

Apostolul Pavel a afirmat în 2 Timotei 3:16 că "Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și este de folos..."

Apare o problemă însă: în limba greacă, lipsește verbul copulativ "este" (εστι) iar o traducere ad literam este "toată Scriptura insuflată de Dumnezeu și de folos...". Dacă inserăm verbul la început "toată Scriptura este inspirată de Dumnezeu și de folos..." astfel că se afirmă inspirația întregii Scripturi. Dacă inserăm verbul în a doua parte a frazei "toată Scriptura insuflată de Dumnezeu este de folos...", accentul cade pe utilitatea Scripturii insuflată de Dumnezeu.

Poziția lui Ch. Ryrie este că verbul trebuie adăugat în ambele locuri pentru că astfel ambele adjective ("insuflată" și "de folos") sunt înțelese în același fel.

Erickson afirmă că putem găsi ajutor suplimentar. Din Luca 24:25-27 reiese că "Moise și toți prorocii" este egal cu "toate Scripturile". Din Luca 24:4-45 reiese că "Legea lui Moise, Prorocii și Psalmii" sunt egali cu "Scripturile". Reiese că Legea și Prorocii erau adesea folosite pentru a desemna întreaga Scriptură iudaică.

Inspirația Noului Testament

Referirea lui Petru la scrierile apostolului Pavel - 2 Petru 3:16 "...cei neștiutori și nestatornici le rastalmăcesc (scrierile lui Pavel) ca și pe celelalte Scripturi". Petru, astfel, pune scrierile lui Pavel în rând cu celelalte Scripturi. Ioan face din cuvintele sale un etalon, indică cele scrise de el cu Cuvântul lui Dumnezeu (1 Ioan 4:6 "... cine cunoaște pe Dumnezeu, ne ascultă; cine nu este din Dumnezeu, nu ne ascultă").

Întreaga carte Apocalipsa conține indicații în legătură cu faptul că Ioan era conștient că i se poruncește să scrie. Este precisă și o pedeapsă pentru cine va adăuga sau va scoate ceva de la "cuvintele acestei prorocii" în Apocalipsa 22:18-19.

Pavel a scris că Evanghelia primită de tesaloniceni venise prin Duhul Sfânt (1 Tesaloniceni 1:5), iar ei au acceptat-o așa cum era ea în realitate, ca pe Cuvântul lui Dumnezeu (1 Tes. 2:13).

Obiecții aduse concepției despre inspirație

Cei care atacă inspirația Bibliei aduc următoarele argumente:

1. Biblia conține afirmații eronate sau făcute din ignoranță

Pavel înaintea lui Anania a spus: "N-am știut, fraților, că este marele preot" (FA 23:5). Înregistrarea este inspirată, Pavel își recunoaște doar ignoranța.

Cuvantarile prietenilor lui Iov contin erori. Dar inspiratia garanteaza inregistrarea exacta a acestor cuvantari, nu si veridicitatea continutului lor.

In 1 Cor. 7:12 apostolul Pavel spune: "Celorlalti le zic eu, nu Domnul...", el nu trage o linie de demarcatie intre porunca Domnului si a sa. Mai degraba el insusi pretinde a avea inspiratie si autoritate de a expune doctrina si practica (vezi 1 Cor. 7:12, 25, 40... "si cred ca si eu am Duhul lui Dumnezeu").

2. Afirmații eronate în știința și în istorie

Biblia folosește expresii "rasaritul și apusul soarelui", "cele patru colturi ale pamantului". Dar scriitorii folosesc limbajul netehnic, și astăzi se folosesc aceleși expresii.

3. Greșeli în relatarea minunilor și a profetiilor

Inregistrarea minunilor savarsite de Hristos este organic intretesuta cu inregistrarea vietii Lui.

Este imposibil sa o eliminam pe cea dintai fara a o distruge si pe a doua. Profetiile facute s-au implinit iar altele urmeaza sa se implineasca (Zaharia 12:14; Apocalipsa, Daniel s.a.).

4. Greșeli în citarea și interpretarea Vechiului Testament.

Uneori scriitorii Noului Testament doar isi exprima ideile lor folosind cuvinte imprumutate dintr-un pasaj din Vechiul Testament (Rom. 10:6-8; Deut. 30:12-14).

Uneori scot in evidenta un element tipic (Matei 2:15; vezi Osea 11:1).

Uneori acorda credit unei profetii mai vechi, cand, de fapt, ei citeaza o forma mai recenta a acesteia (Matei 27:9, vezi Zah.11:13).

Uneori combina doua citate intr-unul, atribuindu-l autorului mai proeminent (Marcu 1-3, vezi Isaia 40:3; Mal.3:1).

5. Greșeli în morală și în religie.

Faptele pacatoase ale oamenilor sunt scrise dar nu sunt niciodata aprobate (imbatarea lui Noe - Genesa 9:20-27; incestul lui Lot - Gen. 19:30-38; viclenia lui Iacov - Gen. 27:18-24; adulterul lui David - 2 Sam.11:1-4; poligamia lui Solomon - 1 Imp. 11:1-3; severitatea Esterei - Est. 9:12-14; lepadarea lui Petru - Mat. 26:69-75).

Unele fapte rele par a fi aprobate, dar de fapt numai intentia buna sau virtutea care le insoteste este cea recunoscuta si nu raul in sine. De exemplu credinta lui Rahav, nu duplicitatea ei (Iosua 2:1-21; Evrei 11:31; Iacov 2:25); patriotismul Iaelei, nu perfidia ei (Jud. 4:17-22, vezi 5:24); credinta lui Samson, nu compromisul lui (Jud. 14:16, vezi Evrei 11:32).

Unele lucruri au fost permise ca fiind corecte doar relativ, nu absolut. De exemplu divortul (Deut. 24:1; Mat. 5:1,32; 19:7-9), legea talionului (Exod 21:23-25, vezi Mat. 5:38, 39; Rom. 12:19-21).

Unele rugaciuni si porunci divine exprima doar scopul unui Dumnezeu suveran, care ii foloseste adesea pe oameni ca sa-si duca la indeplinire planurile. De exemplu psalmii imprecatori - care contin blesteme (Ps. 35, 69, 109, 137) sau porunca de a-i nimici pe canaaniti (Deut. 7:1-5; 16; 20:16-18).

Unii au acuzat anumite carti ca sunt nedemne de a fi puse in canon: Estera, Iov, Cantarea Cantarilor, Iona, Iacov si Apocalipsa. Dar o asemenea critica se bazeaza pe neintelegera felului,

metodei si valorii acestor carti. Cand adevaratul scop al acestor carti este inteles, ele se dovedesc a fi nu numai utile, ci chiar indispensabile pentru completarea unei doctrine.

Cazuri de inspiratie fara revelatie:

- folosirea documentelor pentru scrierea genealogiilor, cronicilor (Luca 1:3)
- cuvintele necredinciosilor (Romani 3:5; Ecl. 2:24)

Cazuri de revelatie fara inspiratie:

- Ioan 21:25 "... daca ar fi fost scrise toate lucrarile pe care le-a facut Isus..."

De la un capat la celalalt al Scripturii exista pretentia originii ei divine, sau a echivalentei ei cu vorbirea efectiva a lui Dumnezeu. Criticii Bibliei au firmat că o lucrare ce isi bazeaza punctul de pornire pe ea insasi se face vinovata de gandire circulara, dar si daca se sprijina pe o cu totul alta fundatie (decat cea pe care isi intemeiaza tot restul articolelor) se face vinovata de inconsecventa.

Autorii Bibliei vorbesc despre originea ei divina, dar nu numai ei, ci si poporul Israel au recunoscut Scriptura (Vechiul Testament) ca fiind inspirata de Dumnezeu.

INERANTA BIBLIEI

Ineranta este doctrina care sustine ca Biblia este cu desavarsire demna de crezare in toate invaturile ei (Ps.12:6; Prov.30:5). Pentru multi evanghelici aceasta este o problema cruciala, chiar daca pentru comunitatea teologica mai "toleranta", aceasta pare a fi o problema irelevanta.

Dictionarul defineste ineranta ca "fiind fara eroare / greseala" (de la lat. "in" fără și "errare" a gresi).

Diferite conceptii despre ineranta:

1. **Ineranta absoluta** - sustine ca Biblia (care cuprinde si probleme stiintifice si istorice), este pe deplin adevarata. Scriitorii Bibliei au intentionat sa dea o cantitate considerabila de date stiintifice si istorice exacte. Astfel, aparentele discrepante pot fi si trebuie sa fie explicate.

ex. 2 Cron. 4:2 - descrierea mării turnate: diametrul era de 10 coti iar circumferinta era de 30 de coti (dar circumferinta e data de $\pi \times$ diametru), dar scopul scriitorului este sa dea o idee despre marimea obiectului. El a aproximat, nu inseamna ca a si gresit.

ex. Poti spune despre cineva ca anul trecut a avut un venit de 20 de milioane (chiar daca pe statul de plata a avut 20.365.896 lei), fara sa fiu condamnat ca gresesc.

ex. Pot spune "rasaritul soarelui din spatele muntelui Bucegi ofera o priveliste minunata". Este un limbaj al aparentelor, adevarat (desi soarele nu rasare dupa munte literalmente).

2. **Ineranta deplina** -sustine ca Biblia este complet adevarata, desi ea nu intentioneaza sa ne furnizeze in primul rand date stiintifice si istorice, care pot fi prezentate fenomenal (asa cum infatiseaza ochiul omenesc), implicand deseori consideratii generale sau aproximari.

3. **Ineranta limitata** - considera ca Biblia este infailibila in materie de doctrina si de mantuire. In probleme de stiinta sau istorie, Biblia poate contine erori deoarece acestea sunt prezentate in lumina perioadei cand a fost scrisa Biblia.Dumnezeu nu le-a revelat autorilor stiinta si istoria astfel sa-i ridice pe acestia deasupra cunoasterii obisnuite. Biblia nu-si propune sa dea invatatura in domeniul stiintei si istoriei; pentru scopurile pentru care a fost scrisa, Biblia este pe deplin demna de incredere si ineranta.

4. **Ineranta de scop** - scopul revelatiei biblice este sa-i aduca pe oameni in partasie cu Hristos si nu sa comunice adevaruri. Adevarul nu este imaginat ca o calitate a afirmatiilor, ci ca un mijloc in vederea realizarii unui scop.

5. **Teoria revelatiei adaptate** - afirma ca Biblia a venit prin canale omenesti si astfel este afectata de lipsurile naturii umane. Acest lucru este adevarat in privinta problemelor istorice, stiintifice, religioase si teologice.

Ex. W.D. Davies sustine ca Pavel si-a schimbat conceptia despre invierea trupului in timpul scurs intre prima si a doua epistola catre Corinteni (1 Cor. 15 si 2 Cor. 5).

Paul Jewett gaseste in scrierile lui Pavel, cu privire la statutul femeii, un amestec de idei revelate in mod divin si de idei omenesti.

6. **Teoria revelatiei nepropozitionale** - Biblia nu este Cuvantul lui Dumnezeu, ci ea devine Cuvantul lui Dumnezeu cand are loc intalnirea persoanei cu Dumnezeu. Biblia contine erori, insa acestea nu sunt Cuvantul lui Dumnezeu; ele pur si simplu sunt cuvintele lui Isaia, Matei sau Pavel.

7. **Ineranta este o problema irelevantă** - problema inerantei este una derutanta. Mai intai termenul "inerant" este unul negativ, si apoi nu este un concept biblic. In Biblie, a gresi este o problema spirituala sau morala mai degraba decat una intelectuala. De asemenea, conceptul de ineranta impiedica cercetarea biblica: daca exegetul este legat de ideea ca Biblia este complet lipsita de erori, el nu este liber pe deplin sa investigheze Scripturile.

Mai mult ineranta este o pozitie care este foarte recenta in cadrul bisericii crestine. In fine, aceasta problema este daunatoare pentru biserica deoarece creeaza dezbinare si disensiuni intre cei care au multe in comun.

IMPORTANTA INERANTEI

Efecte ale negarii inerantei

1. **Aspecte doctrinare** a) Negarea caderii istorice a lui Adam in pacat; b) Negarea experientei lui Iona; c) Negarea minunilor din Biblie sau incercarea de a le da o explicatie naturala; d) Respingerea lui Moise ca autor al Pentateuhului; e) Formarea convingerii ca au existat doi sau mai multi autori ai cartii Isaia; f) Acceptarea teoriei ca pacatul este un rau social (saracie, mizerie) si ca mantuirea este una politica temporala si nu una spirituala si eterna.

2. **Aspecte practice** a) O conceptie toleranta cu privire la gravitatea adulterului, a homosexualitatii, la divort si recasatorie. b) O reinterpretare "culturala" a unor invataturi ale Bibliei (rolul familiei, raportul intre sot, sotie, copii) c) Tendinta de a privi Biblia prin prisma psihologiei moderne

Importanta teologica

Daca Biblia nu este pe deplin demna de incredere, atunci este in pericol si conceptia noastra despre inspiratie. Isus, Pavel si altii au intrebuintat detalii din Scriptura ca si cum ar fi fost demne de incredere.

Daca Dumnezeu este omniscient, cunoaste totul; si daca este omnipotent este in stare sa influenteze in asa fel lucrarea autorului biblic, incat nimic eronat sa nu intre in produsul final. Deoarece El este o fiinta corecta, va folosi capacitatile omului incat omul sa nu fie indus in eroare.

Importanta istorica

A existat de-a lungul timpului istoriei Bisericii o credinta generala in caracterul deplin, demn de incredere al Bibliei.

Augustin a scris: "Cred cu tarie despre Scripturi ca autorii au fost in intregime lipsiti de eroare. Si daca in aceste scrieri sunt surprins de ceva ce mi se pare opus adevarului, nu ezit sa presupun, fie ca manuscrisul este cu greseli, fie ca traducatorul nu a prins sensul celor spuse, fie ca eu insumi nu am reusit sa le inteleg". (Epistola, p.28)

Toma d'Aquino (1224-1274) "nimic fals nu poate sta la baza sensului literal al Scripturii" (Summa Teologie vol. I).

Martin Luther: "Scripturile n-au gresit niciodata". Scripturile nu pot gresi... Este un lucru sigur ca Scriptura nu s-ar contrazice pe sine; ea poate doar sa se contrazica pentru ipocriti, necugetati si insensibili". (Operele lui Luther XV: 1481)

Jean Calvin a remarcat la scriitorii Nouului T. o anumita libertate in modul de a folosi citate din V.T.

John Wesley - intemeietorul metodismului, a scris: "Daca exista o singura eroare in Biblie, s-ar putea foarte bine sa existe o mie. Daca exista un singur lucru fals in aceasta Carte, ea n-a venit de la Dumnezeu adevarului" (Jurnal VI, 117).

In concluzie, de-a lungul istoriei s-a afirmat ineranta Bibliei fie intr-un mod deschis, fie intr-unul insinuant. Pericolul pe care il reprezinta indepartarea de la credinta in veridicitatea Bibliei, afecteaza nu numai o singura doctrina, ci intreaga teologie.

Importanta epistemologica

Intrebarea epistemologica este: Cum cunoastem noi?

Referirile la problemele istorice, geografice ... pot fi analizate pe baze stiintifice, dar cum putem verifica afirmatiile doctrinare (despre natura lui Dumnezeu, despre ispasire), care transcend domeniul experientei noastre senzoriale. Daca Biblia contine erori in domeniile ce pot fi verificate empiric, ce garantie avem ca nu contine erori si in domeniul doctrinar?

TEORII PRIVIND ABORDAREA TEXTULUI BIBLIC

Doctrina despre ineranta biblica nu este nici afirmata si nici propovaduita in mod explicit in Biblie.

Dificultati legate de evenimente biblice:

- In Marcu 6:8 Isus a spus ucenicilor Sai sa ia un toiag (Matei 10:9-10; Luca 9:3 - Isus a interzis acest lucru).

- Intrarea triumfala in Ierusalim - Luca afirma ca multimea striga "Slava in locurile preainalte", in timp ce restul Evangheliilor consemneaza "Osana in locurile preainalte"

- Inscriptia de pe cruce: Matei "Acesta este Isus, imparatul iudeilor"; Marcu "Imparatul iudeilor"; Luca - "Acesta este imparatul iudeilor"; Ioan - "Isus din Nazaret, imparatul iudeilor".

Cronologia Bibliei:

Cronologia lui Stefan in legatura cu sederea israelitilor in Egipt (F.A. 7:6 "patru sute de ani"; Exod12:40 "patru sute treizeci de ani").

Unele cifre: (2 Sam. 10:18 vorbeste despre 700 cai de trasura, iar 1 Cronici 19:18 sunt 7000 de care de lupta).

- 2 Sam. 8:4 se refera la 1700 de calareti si 20.000 de pedestri, iar 1 Cron. 18:4 se refera la 7000 de calareti si 20.000 de pedestri.

- 2 Sam. 24:9 mentioneaza 800.000 de oameni de razboi in Israel si 500.000 de oameni de razboi ai lui Iuda, iar 1 Cron. 21:5 afirma ca erau 1.100.000 barbati in Israel si 470.000 barbati ai lui Iuda.

Probleme etice: - 2 Sam. 24:1 Domnul l-a indemnat pe David sa faca numaratoarea poporului, iar in 1 Cron. 21:1 Satana s-a sculat impotriva lui Israel incitandu-l pe David sa faca numaratoarea.

1 Sam. 18:10 - Dumnezeu a trimis un duh rau sa-l chinuiasca pe Saul, iar in Iacov 1:13 scrie ca "Dumnezeu nu ispiteste pe nimeni si nici nu poate sa fie ispitit".

Strategii pentru abordarea textului biblic (folosite de catre teologii conservatori)

1. **Abordarea abstracta** - sustinuta de catre B.B. Warfield. El a avut tendinta sa-si sprijine pledoaria in primul rand pe consideratia doctrinara a inspiratiei Scripturii. El a fost constient de problemele existente, a oferit solutii pentru unele dintre ele, dar spunea ca "nu trebuiesc explicate toate", ele sunt doar dificultati. Greutatea dovezilor in favoarea inspiratiei (si prin urmare a inerantei Bibliei) este atat de mare, incat nici un volum de date de acest gen n-o poate umbri". El a sustinut ineranta Bibliei in ciuda dificultatilor existente in anumite texte.

2. **Abordarea armonioasa** - reprezentata de Edward J. Young (in lucrarea "Cuvantul Tau este adevarul") si de Louis Gaussen (in "Inspiratia Sfintelor Scripturi"). Ei sustin ca dificultatile prezentate pot fi rezolvate (si ei incearca sa faca aceasta) intrebuintand orice informatie disponibila. Ei armonizeaza pasajele contradictorii si sugereaza solutii pentru enigme.

Explicatia privind moartea lui Iuda dupa Gaussen - Mat. 27:5 Iuda s-a sinucis spanzurandu-se; F.A. 1:18 Iuda "a cazut cu capul in jos, a pleznit in doua prin mijloc, si i s-au varsat maruntaiele". **Explicand ,Gaussen prezinta o intamplare a unui om din Lyon care s-a sinucis.** Pentru ca sa fie sigur de rezultat, el s-a asezat pe pervazul exterior al unei ferestre de la etajul patru si si-a tras un glont in gura. Astfel ar putea fi date trei relatari privi;nd moartea sa: din cauza glontelui, din cauza caderii, sau din cauza ambelor. La fel afirma Gaussen - Iuda s-a spanzurat, franghia s-a rupt, iar el s-a rostogolit in cadere si a pleznit.

Explicatia lui Harold Lindsell privind discrepanta dintre diametrul si circumferinta marii turnate din 2 Cron. 4:12: El considera ca circumferinta este luata prin masurarea lungimii muchiei interne a bazinului, in timp ce diametrul este luat de la cercul format de muchia exterioara.

3. **Abordarea armonizarii moderate** - Problemele sunt luate in serios si se depune efort pentru armonizarea lor in mod rezonabil, in masura in care avem date disponibile. Everett Harrison afirma ca "ineranta, desi nu este propovaduita in mod explicit in Biblie, este, cu toate acestea, un corolar al inspiratiei depline". Se recunoaste ca unele date nu sunt disponibile in prezent (pentru

rezolvarea dificultatilor), dar pot sa apara in viitor in urma cercetarilor arheologice si a inaintarii filologiei.

4. **Abordarea surselor** - prezentata de Edward Carnell

Inspiratia nu garanteaza decat doar o reproducere exacta a surselor pe care le-a intrebuintat scriitorul, inasa fara o corectare a lor (Astfel daca sursa a continut o informatie eronata, scriitorul Scripturii a consemnat acea eroare asa cum era ea in sursa). James Orr a spus "acolo unde au existat lacune in cadrul surselor, Duhul Sfânt nu le-a umplut neaparat"

ex. Afirmatia eronata "Nu este Dumnezeu", este afirmatia unui nebun (Ps. 53:1; 141:1)

ex. Exista posibilitatea ca cronicarul sa se fi bagat pe o sursa failibila si eronata atunci cand a scris lista cu numarul carelor de razboi si a calaretilor.

5. **Conceptia ca Biblia greseste** - prezentata de Dewey Beegle. Biblia contine probleme reale si erori imposibil de rezolvat. In loc sa le inlaturam prin explicatii ar trebui sa acceptam faptul ca ele exista, sunt reale, si sa ne construim doctrina despre inspiratie cu aceste lucrari in minte.

Concluzie

B.B. Warfield (abordarea abstracta), pune mare accent pe invatatura Bibliei si mai putin pe prezentarea fenomenelor, a evenimentelor. Se pare ca nu se pot reconcilia toate (pasajele fara) problemele prin utilizarea datelor cunoscute fara o fortare a materialului.

Atitudinea umila de a recunoaste ca nu avem toate datele pentru explicarea tuturor fenomenelor, face Biblia mai vredinca de crezare, decat sa adoptam poiztia abordarii armonioase (vezi Gausen).

Abordarea surselor (Cornell) are slabiciunea ca ne lasa sa credem ca am putea detine adevarul numai daca suntem siguri ca pasajul in cauza nu foloseste surse.

Punctul de vedere al lui Beegle se respinge deoaece se trage concluzia ca revelatia nu este propozitionala (ca n-a putut fi inregistrata in scris), pozitie ce se afla in afara conceptiei ortodoxe despre revelatie.

Cel mai aproape de adevar - **abordarea armonizarii moderate** - Everett Harrison.

Definirea inerantei

Biblia, atunci cand este interpretata corect, in lumina nivelului la care au ajuns cultura si mijloacele de comunicare din vremea in care a fost scrisa, si avand in vedere scopurile pentru care a fost data, este cu totul demna de crezare in tot ceea ce afirma.

Ineranta se refera la ceea ce este afirmat sau sustinut mai degraba, decat la ceea ce este relatat doar. (Biblia prezinta afirmatii facute de persoane pagane. Prezenta acestor afirmatii in Scriptura nu inseamna ca ele sunt adevarate, ea garanteaza numai ca ele sunt corect prezentate). Afirmatii facute de persoane evlavioase fara a fi inspirate de Duhul Sfânt (ex. Stefan, despre timpul robiei)

In cercurile evanghelice se da o mare atentie intentiei scriitorului - mesajul trebuie inteles in lumina a ceea ce autorul a vrut sa spuna. Trebuie sa judecam veridicitatea Scripturii prin prisma a ceea ce au insemnat afirmatiile ei in contextul cultural in care au fost ele exprimate. Nu ar trebui sa ne asteptam ca regulile moderne care stipuleaza redactarea exacta a unui citat sa fi fost prezentate in primul secol. (Numele pe care parintii le alegeau pentru copiii lor purtau o semnificatie speciala).

Exista o diferenta considerabila intre cultura noastra si cea din vremurile biblice. Atunci cand vorbim de ineranta, noi ne referim la faptul ca ceea ce afirma Biblia este intru totul adevarat in termenii culturii din vremea ei.

Asertiunile Bibliei sunt pe deplin adevarate atunci cand sunt judecate in concordanta cu scopul pentru care au fost scrise. Exactitatea va varia in functie de intentia cu care a fost scris materialul.

ex. Intr-o batalie au fost implicati 9.476 de oameni. Daca se va intocmi un raport militar oficial, numarul trebuie sa fie exact. Daca se doreste doar sa se dea o anumita idee despre batalie, poate sa se rotunjeasca numarul la aprox. 10.000. (vezi afirmatia Num. 25:9 "au murit 24.000 de persoane, si afirmatia lui Pavel din 1 Cor. 10:8 - 23.000).

ex. Luca a folosit "Slava in locurile preinalte" (Matei si Marcu "Osana..."), deoarece avea rezonanta mai buna pentru cititorii dintre neamuri la care se adresa Luca.

Relatarile unor evenimente istorice (sau a unor probleme stiintifice) sunt facute mai degraba cu ajutorul unui limbaj fenomenal - asa cum se infatiseaza privirii - decat cu al unui tehnic. (ex. rasaritul soarelui)

Dificultatile ivite in explicarea textului biblic nu trebuie considerate indicii ale erorii inainte de a fi cercetate. Nu trebuie sa propunem cu prea mare usurinta o solutie pentru o problema. Cateva din problemele mari ale trecutului - ex. identitatea lui Sargon mentionat in Isaia 20:1 - au fost explicate foarte clar.

Nu trebuie sa consideram ca ineranta inseamna ca Biblia ne spune totul despre un subiect dat. Tratarea ei nu este exhaustiva ci doar suficienta pentru a realiza scopurile intentionate.

Trebuie considerate erori, acele afirmatii din Scriptura care contrazic in mod clar faptele. (ex. Daca Isus nu a murit pe cruce, daca n-ar fi linistit furtuna, daca evreii n-ar fi iesit din Egipt...)

Doctrina despre ineranta se refera in sensul ei strict numai la manuscrisele originale, inasa in sens derivat se refera si la copii si traduceri, in masura in care acestea reflecta originalul. Acesta nu este un subterfugiu (din moment ce nimeni n-a vazut originalele inserate). Mai exact. ceea ce se afirma prin ideea ca numai originalele sunt inerante este faptul ca inspiratia nu s-a extins si asupra copistilor si a traducatorilor.

Deci, atunci cand este interpretata corect, Biblia este o autoritate sigura, vrednica de crezare si demna de incredere.

AUTORITATEA CUVANTULUI LUI DUMNEZEU

Prin autoritatea Bibliei se intelege ca Biblia, ca expresie a vocii lui Dumnezeu pentru omenire, posedea dreptul suprem de a defini normele de credinta si de practica. Astfel, cuvintele Scripturii sunt cuvintele lui Dumnezeu. A nu crede si a nu asculta cuvintele Scripturii inseamna a nu crede si a nu asculta pe Dumnezeu.

Diferite forme de autoritate

1. **Autoritatea imperiala** - este cea posedata de un rege, un stapan, un guvern, este o functie a unei pozitii pe care o ocupa cineva (extrinseca - provine din afara)

2. **Autoritatea in materie de adevar** - este o functie a cunoasterii pe care o posedea cineva (datorita cunostintelor pe care le posedea) si, prin urmare, este intrinseca.

Autoritatea - este diferita de forta (ex. Un medic poate prescrie un tratament dar nu poate forta pe pacient sa-l ia.)

- este diferita de autoritarism (ex. autoritarismul este impunerea fortata a opiniilor)

Intre posedarea autoritatii si recunoasterea ei este o diferenta (ex. Jandarmii posedau autoritatea dar minerii n-au recunoscut-o si i-au luat ostatici, in ianuarie 1999.)

Autoritatea poate fi exercitata in mod direct de catre cel ce o poseda, sau poate fi delegata. (ex. Poporul delega autoritatea Parlamentului pe care-l alege.)

3. **Autoritatea religioasa**

Din perspectiva crestina, Dumnezeu este autoritatea suprema din cauza a: a) cine este El (are puterea propriei Sale existente, nu depinde de nimeni si de nimic) si b) a ceea ce a facut El (opera de creatie si de rascumparare)

Modul de exercitare a autoritatii

Neoortodocsii afirma ca Dumnezeu exercita autoritatea in mod direct, printr-o revelatie de Sine care este o manifestare de Sine, o intalnire nemijlocita dintre Dumnezeu si om. Pentru ei, Biblia nu este Cuvantul lui Dumnezeu prin ea insasi. Ea este numai un instrument prin care Dumnezeu vorbeste si Se intalneste cu oamenii. Bibliei nu i-a fost delegata nici o autoritate.

Pozitia traditionala romano-catolica este ca autoritatea divina a fost delegata Bisericii, deoarece aceasta este vazuta ca reprezentanta lui Dumnezeu pe pamant. Cand Biserica vorbeste, ea vorbeste cu aceeasi autoritate ca si cand ar vorbi Domnul insusi. Cand papa vorbeste "ex cathedra" (in calitate oficiala) este infailibil. (In 1950 Papa Pius al XII-lea , in constitutia apostolica *Munificentissimus Dei*, promulga "ex cathedra" dogma Inaltarii cu trupul la cer a Maicii Domnului)¹

Pozitia crestinilor evanghelici este ca Dumnezeu insusi are autoritatea ultima in materie de aspecte religioase. El are dreptul - atat in virtutea a cine este El, cat si a ceea ce face El - sa stabileasca etalonul pentru credinta si practica. Biblia este calea prin care El isi transmite mesajul catre oameni.

Stabilirea semnificatiei Bibliei

1. *Pozitia traditionala romano-catolica* este ca prin Biserica ajungem sa intelegem Biblia si sa fim convinsi de originea ei divina. Toma d'Aquino a pretins ca este in stare sa stabileasca prin dovezi rationale originea divina a Bisericii catolice. Pe langa aceasta, Biserica a fost prezenta inaintea Bibliei si ne-a dat Biblia. Biserica a decis ce carti sa fie incluse in Canon si tot ea furnizeaza interpretarea corecta a Bibliei. Infailibilitatea Papei este complementul logic al infailibilitatii Bisericii.

2. *Rationalistii* afirma ca ratiunea umana este mijlocul de stabilire a semnificatiei si a originii divine a Bibliei. Certitudinea ca Biblia este de inspiratie divina vine in urma examinarii dovezilor (dovada majora fiind profetia implinita), caracterul supranatural al lui Isus si minunile. Semnificatia Bibliei este determinata prin examinarea manualelor de gramatica, a lexicoanelor etc. Studiul critic stiintific este mijlocul de a stabili semnificatia Bibliei.

3. *Crestinii evanghelici* adopta pozitia conform careia exista o lucrare launtrica a Duhului Sfânt, iluminand intelegerea cititorului (a ascultatorului) Bibliei., realizand semnificatia ei si creand o certitudine legata de adevarul si originea ei divina. .

¹ Bria Ion , *Tratat de Teologie Dogmatica si Ecumenica* , Ed. Romania crestina , Bucuresti , 1999 , p. 318.

Motive pentru care este necesara lucrarea Duhului Sfant pentru intelegerea Bibliei

*Diferenta ontologica*² dintre Dumnezeu si om. Dumnezeu este transcendent iar omul este limitat (in intelegere, privind originea sa in timp). Apoi *caderea in pacat* a adus limitari si asupra puterii de gandire a omului. In al treilea rand, omul are *nevoie de siguranta* in ceea ce priveste problemele divine. Nevoia omului de siguranta este direct proportionala cu ceea ce este in joc.

Conditia umana prezentata in Biblie (indeosebi despre lipsa capacitatii omului de a recunoaste si a intelege adevarul fara ajutorul Duhului Sfant), *lucrarea Duhului Sfant*.

In Matei 13:13-15 si Marcu 8:18, Isus vorbeste despre cei care aud dar nu inteleg, despre cei ce privesc dar nu vad. Rom. 1:21 "macar ca au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslavit ca Dumnezeu, nici nu i-au multumit". (Rom. 11:8-10 "Dumnezeu le-a dat un duh de adormire, ochi ca sa nu vada si urechi ca sa nu auda"). 2 Cor. 4:4 "a caror minte necredincioasa a orbit-o dumnezeul veacului acestuia, ca sa nu vada stralucind lumina Evangheliei".

Omul firesc nu este doritor sa accepte darurile si intelepciunea lui Dumnezeu, iar fara ajutorul Duhului Sfant nu este in stare sa le inteleaga (2 Cor. 2:14 "Dar omul firesc nu primeste (nu accepta) lucrurile Duhului lui Dumnezeu. 1 Cor. 1:20-21 "lumea cu intelepciunea ei n-a cunoscut pe Dumnezeu", pentru ca ea este "o nebulie inaintea lui Dumnezeu"(1 Cor. 3:19). Numaai Duhul cunoaste lucrurile lui Dumnezeu (1 Cor. 2:12) si El ne invata sa vorbim, "intrebuintand o vorbire duhovniceasca pentru lucrurile duhovnicesti".

Duhul Sfant poate sa "lumineze ochii inimii", Efes. 1:18 (part. perfect - ceva a avut loc si ramane in vigoare). 2 Cor. 3:16 vorbeste despre indepartarea mahramei de pe minte astfel incat sa poata fi privita slava lui Dumnezeu (v.18). Noul Testament se refera la aceasta iluminare a omului in diferite alte moduri: ca la taierea imprejur a inimii (Rom. 2:29), a fi umplut de intelepciune si pricepere spirituala (Col. 1:9; 1 Ioan 5:20). Aceasta este intelepciunea tainica si tinuta ascunsa (1 Cor. 1:24; 2:7). Toate acestea se refera la lucrarea Duhului Sfant care are loc o singura data: regenerarea sau nasterea din nou.

Isus a promis venirea Duhului Sfant (Ioan 14-16) care trebuia sa indeplineasca anumite functii specifice:

1. Sa-i invete pe credinciosi si sa le aduca aminte de ce le-a spus Isus (14:26)
2. Duhul Sfant il va marturisi pe Isus, si va da putere ucenicilor sa faca acelasi lucru (15:26-27).
3. Duhul Sfant va dovedi lumea vinovata in ce priveste pacatul, neprihanirea si judecata (16:18).
4. El ii va calauzi pe credinciosi in tot adevarul (Ioan 16:13-14).

Duhul Sfant este numit si duh al adevarului (14:17) - natura lui este adevarul. Astfel lucrarea Duhului Sfant implica elucidarea adevarului aducand credinta si convingere. Astfel ca invataturile referitoare la lucrarea Duhului Sfant au fost valabile pentru ucenici si sunt valabile si pentru crestini astazi.

² Ontologie -- Ramura a filosofiei care studiaza trasaturile generale ale existentei .

Apostolul Pavel afirma ca Evanghelia a fost propovaduita "nu numai cu vorbe, ci cu putere, cu Duhul Sfânt și cu mare îndrăzneală"(1 Tes. 1:5), iar tesalonicenii au acceptat Cuvântul ca pe Cuvântul lui Dumnezeu (1 Tes. 2:3, vezi rap. pentru Efes. 3:14-19).

Componente obiective și subiective ale autorității

Cuvântul obiectiv (Scriptura scrisă), împreună cu cuvântul subiectiv (iluminarea și convingerea launtrică a Duhului Sfânt), constituie autoritatea pentru creștini. Bernard Ram a numit acesta tiparul autorității.

Ortodoxia scolastică din sec. al XVII-lea a afirmat că autoritatea este Biblia singură. "Astfel Biblia are o dimensiune obiectivă care aduce pe om automat în contact cu Dumnezeu. Aceasta este concepția sacramentală despre Biblie. (La fel după cum "un mar zilnic îl ține la distanță pe doctor", tot așa "un capitol zilnic îl ține la distanță pe diavol"). Pericolul este că Biblia poate deveni cu fatiș.

Anumite grupuri charismatice consideră că Duhul Sfânt este autoritatea principală pentru creștin. Pentru autoritate în adevăratul sens, este nevoie de ambii factori: Cuvântul scris interpretat corect este baza obiectivă a autorității, iar lucrarea launtrică de iluminare și convingere este dimensiunea subiectivă. Ambii factori lucrează la maturizarea creștinului.

În concepția ortodoxă, conținutul Bibliei este în mod obiectiv Cuvântul lui Dumnezeu. Neoortodoxul afirmă că Biblia devine Cuvântul lui Dumnezeu când are loc revelația sub formă de întâlnire. Când revelația se sfârșește, Biblia devine din nou cuvântul oamenilor care au scris-o. Ceea ce au scris autorii reprezintă doar propria lor încercare de a relata cele experimentate de ei.

Pentru evangheliști, deoarece Biblia are o semnificație obiectivă pe care ajungem să o înțelegem prin procesul iluminării, această iluminare trebuie să aibă un efect permanent.

Conceptii cu privire la iluminare

1. **Conceptia lui Augustin** (354-430). Augustin a fost cel mai mare teolog dintre părinții latini și unul dintre cei mai mari ai tuturor timpurilor. Influența sa a dominat creștinismul medieval în vest și a furnizat cel mai puternic stimul pentru Reforma. Pentru Augustin, iluminarea a făcut parte din procesul general de dobândire a cunoștințelor. Platon a învățat că realitatea constă din Forme sau Idei pe care sufletul le cunoaște pentru că a fost în contact cu ele înainte să fi intrat în această lume a experienței senzoriale. Augustin (întrucât nu accepta preexistența sufletului), credea că Dumnezeu imprimă în permanentă aceste concepte asupra minții. Fără o cunoaștere a ideilor noi nu am fi capabili să abstractizăm cele experimentate și să formulăm vreo concepție.

Astfel Augustin afirmă că există trei componente în procesul de dobândire a cunoașterii: cel care cunoaște, obiectul cunoașterii și mediul cunoașterii. (Pentru auz mediul este aerul care conduce undele sonore; pentru văz mediul este lumina). Pentru cunoașterea Scripturii, mediul este Dumnezeu.

Augustin, deși a explicat procesul prin care dobândim cunoașterea, el nu a făcut nici o diferență între creștin și necreștin.

Două scurte observații: 1) *epistemologia lui Augustin nu este compatibilă cu antropologia lui potrivit căreia, omul este într-o stare de depravare totală* (de o totală pacatosenie); și 2) *el nu ia în considerare învățătura biblică, care afirmă că Duhul Sfânt împlinște o lucrare specială în relația cu credincioșii.*

2. **Conceptia lui Daniel Fuller.** El s-a bazat in exclusivitate pe 1 Cor. 2:13-14), si mai ales pe propozitia "omul firesc nu primeste (δεχομαι) lucrurile lui Dumnezeu” . Fuller sustine ca nu ese vorba aici despre intelegerea textului biblic, ci de acceptarea invataturii lui. Astfel problema omului firesc nu este ca el nu intelege ce spune Biblia, ci ca el nu doreste sa-i urmeze invataturile. Asadar, iluminarea este procesul prin care Duhul Sfânt indupleca vointa omului ca sa accepte invataturile lui Dumnezeu. Deci Fuller, a tras concluzia neintemeiata ca pacatul a afectat grav vointa omului inasa nu si ratiunea lui.

Greseala lui Fuller este ca isi bazeaza punctul de vedere doar pe o singura portiune din Scriptura afirmand ca numai vointa nu si ratiunea omului este afectata de pacat. Fuller afirma despre necredincios ca poate ajunge prin ratiune mai repede la intelegerea textului biblic decat cel credincios care are idei preconceptuate. Dar tocmai argumentul credinciosului ii starneste o preocupare mai serioasa despre Scripturi si o dorinta de a urma invataturile ei. Cel necredincios nu poate pricepe fara iluminarea Duhului Sfânt intelesul Cuvantului. Conceptia lui Fuller ca pacatul nu a afectat in mod serios ratiunea omului, ci numai vointa lui, nu poate ramane in picioare.

3. **Conceptia lui Jean Calvin.** El a crezut in depravarea totala a omului (intreaga natura umana, inclusiv ratiunea, a fost afectata de cadere). Omul in starea lui naturala nu este capabil sa recunoasca adevarul divin si sa raspunda la el. Insa, atunci cand are loc regenerarea, "ochelarii credintei" imbunatatesc mult vederea spirituala a omului respectiv. Totusi, chiar si dupa regenerare mai este inca nevoie de o permanenta dezvoltare progresiva pe care o numim sfintire. In plus, Duhul Sfânt lucreaza in interiorul vietii credinciosului marturisind despre adevar si contracarand efectele pacatului astfel incat sa poata fi vazut intelesul inerent al Bibliei. Aceasta conceptie cu privire la iluminare pare sa se armonizeze cel mai bine cu invataturile Bibliei.

Deci, pentru intelegerea adevarului biblic trebuie folositecele mai bune metode si informatii (pana si Calvin cu puternicul sau accent pus pe marturia launtrica a Duhului Sfânt, in comentariile lui a folosit tot ce era mai bun in eruditia clasica, pentru a intelege cat mai clar semnificatia Bibliei), inasa impreuna cu o rugaciune continua pentru ca Duhul Sfânt sa lucreze prin aceste mijloace.

Traditie si autoritate

Pareri diverse privind traditia:

1)Revelatia a continuat in cursul istoriei Bisericii, astfel incat opiniile Parintilor Bisericii au o greutate considerabila;

2)Parintii Bisericii merita un respect considerabil, cel putin pentru ca au fost mai aproape de revelatia initiala (si, prin urmare, au fost capabili sa o inteleaga mai bine si sa o explice mai bine decat putem s-o facem noi).

3)Unele grupuri, mai ales bisericile independente, repudiaza in mod fatis orice folosire a traditiei, evitand-o in favoarea unei increderi totale in Scriptura.

Pozitia corecta este ca traditia ne poate ajuta intr-o masura sa intelegem Scriptura si aplicatiile ei, inasa aceste scrieri trebuie privite ca niste comentarii asupra textului, nu ca textul biblic in sine. Ori de cate ori o traditie (indiferent ca este o invatatura straveche sau cea a unui recunoscut lider de astazi), intra in conflict cu semnificatia Bibliei, traditia trebuie sa faca loc Scripturii.

